Додаток 4

На правах рукопису.

[334.2 (477) (062) 1 „1926“

К.П.У.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ „УКРАЇНБАНКУ“

(Матеріяли до V зборів пайщиків 9 січня 1927 року)

2

3300

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖ. БІБЛІОТЕКА
ім. В. І. Леніна

ХАРКІВ

1925—26 рік

ЗМІСТ

1. Фінансовий план Українбанку на 1926-27 рік.

2. Кредитовий план Українбанку на 1926-27 рік

3. Прибутково-видатковий кошторис Українбанку на 1926-27 рік.

4. Проєкт постанови Ради Банку по фінансово-кредитовому плану, бюджету на 1926-27 рік та мережі установ Банку.

5. Проєкт постанови комісії Ради Банку по попередньому оглядові роботи за 1626-27 рік.

6. Потреба кооперації в банківському кредиті.

7. Оперативні звязки Українбанку з пайщиками.

8. Мережа установ Банку.

Укрголовліт 6083. Харків. Зам. 296. Тир. 2000.

Літ.-друкарня Книгоспілки. Харків, Нетеченська наб., 14.

Фінансовий план Українбанку на 1926-1927 оп. рік.

1. Основні моменти, що їх було взято на увагу при складанні фінансового плану Банку на 1926/1927 операційний рік, були такі:

а) Динаміка розвитку Банку в минулому 1925/1926 операц. році та стан його на початок нового операційного року;

б) Стан кооперативної системи на початок року та перспективні плани її на майбутній рік;

в) Розвиток народнього господарства Союзу та зокрема УРСР за контрольними цифрами Держплану УРСР на 1926/1927 рік;

г) Розрахунки й передбачення філіялів.

Виходячи з цих положень, конкретно розвиток операцій 1926/1927 операційного року передбачається в такому загальному вигляді:

А. ПАСИВ (в тис. карб.).

	Фактично на: 1-X—1926 р.	Передбачення									
	Попер. баланс.	I кв.		II кв.		III кв.		IV			
	Сума	Сума	% %	Сума	% %	Сума	% %	Сума	% %	Сума	% %
Капітали:											
а) пайовий . . .	4913	13,7	5200	15,1	5700	15,4	6100	16,6	6500	14,7
б) инші . . .	392	1,0	625	1,8	810	2,2	840	2,1	870	1,9
Вклади та б/р. . .	21615	59,9	20000	57,2	21500	57,9	21500	55,2	25000	56,4
Позики НКФ . . .	—	—	—	—	225	0,6	720	1,8	860	1,9
Кредит в ДБ:											
а) звичайн. . . .	5832	16,2	6300	18,4	7300	19,6	8000	20,6	9000	20,3
б) спеціяльн. . .	368	1,0	85	0,3	70	0,2	55	0,1	40	0,1
Кред. в Ин. Б. . .	250	0,6	—	—	—	—	—	—	—	—
Коресп. СРСР . .	632	1,8	300	0,9	300	0,9	300	0,8	300	0,7
Чисті прибут. . . .	573	1,6	1050	3,0	700	1,9	950	2,5	1007	2,4
Інші пасиви . . .	1486	4,2	800	2,3	500	1,3	500	1,3	500	1,6
Разом .	36061	100	34360	100	37105	100	38965	100	44320	100

Головними ресурсами, як і в попередньому році, являється сума вкладкових операцій, що становлять на початок року 59,9%, на кінець—56,4%, а пересічно 57% до всіх ресурсів.

Порівнюючи з минулим операційним роком, питома вага вкладкових операцій в загальній сумі ресурсів в 1926/1927 р. помітно не відрізняється.

Після вкладкових сум друге місце займають позики в Держбанкові та инших Банках, що становлять пересічно 20% всіх ресурсів з невеликою тенденцією на підвищення за рік—від 18,7% в 1-м квар-

талі—до 20,4% в останньому. Питома вага позик в ресурсах 1926/1927 оп. року не відрізняється від попереднього року.

Досить незначне підвищення питомої ваги в ресурсах Банку 1926/27 року припадає на власні капітали, що мають займати на кінець року 16,6 відсотків проти 14,7% на початок року.

Ці покажчики при зрості пайового капіталу свідчать ще й про те, як поволі і в незначних розмірах зростають ресурси, що можуть вкладатися в довготермінові активи. Позики НКФ займають неповмітне місце, пересічно 1,4% всіх ресурсів Банку і то лише з II-го кварталу 1926/27 р. Решта окремих сум в ресурсах Банку займають незначне місце. В цілому і в 1926/27 оп. р., як і в минулому році, значної зміни в побудові пасивів Банку, як видно, не передбачається.

Пояснюється це найбільше природою сучасного грошевого ринку, що поволі на протязі вже 3-го року після грошевої реформи залишає свою природу без змін. Так само значну ролю відограють в цьому й инші фактори—як стан народнього господарства, перспективні плани розвитку його й т. ін.

Підходячи до конкретних цифр фінансового плану й зокрема головної його частини—добування й динаміки розвитку ресурсів, потрібно зазначити по кожній сумі ті формули, що їх покладено в основу розрахунків:

1. Капітал пайовий протягом року збільшується на крб. 1587 тис. або на 32,3%, що проти минулого року при фактичному зрості в 27,7% дає збільшення темпу розвитку на 4,6%.

Коли зняти з капіталу стабільну суму його в паях НКФ, НКСЗ та Всекобанку крб. 1.554 тис. (некооперативна частина), то відносне збільшення кооперативної частини капіталу дає досить значний %—47%.

Цей темп зросту пояснюється тим, що Банк в новому операційному році повинен акумулювати певну частину досить значних власних ресурсів кооперативної системи, накупчених в минулому операційному році та передбаченого накупчення в майбутньому.

Передбачене збільшення пайового капіталу Банку за рік на крб. 1587 тис. і доведення його до крб. 6.500 тис., а в кооперативній частині до крб. 4.946, являється для всієї кооперативної системи таким, що його досить легко реалізувати.

Стан кооперативної системи та її загальні планові передбачення цей висновок підтверджують.

Так, за даними ВУКС на 1/VII-минулого року (що ми умовно беремо без зміни і на 1/X—1926 р.) споживча система має власних коштів (пайовий капітал + власні капітали + прибутки) крб. 80.337 тис., з яких в пайовий капітал Українбанку вкладено на 1/X—1926 р. крб. 2039 або 2,5%. Коли навіть з зазначеної суми власних коштів зняти вкладені кооперацією суми в імобільні цінності, то все таки власних капіталів у обігові споживча кооперація має на 1/VII-минулого року крб. 49.591 тис. а в паях Українбанку—4%.

Участь споживчої кооперації в паях Українбанку в порівнянні виключно до її лише пайових капіталів—виносить 17% (на 1/X—1926 р.).

За даними ВУКС, на 1/X—1927 р. передбачається доведення пайового капіталу всієї системи споживчої кооперації до 25 міл. крб. або передбачається збільшення кругло на 13 міл. крб. за рік. Участь же споживчої кооперації в паях Українбанку за рік н/планом передбачається в сумі 1058 тис. крб., або коло 8% передбаченого збільшення споживчою кооперацією своїх пайових капіталів.

По системі с.-господарської кооперації—з загальної суми пайового капіталу її на кінець минулого року крб. 6.000 тис. вкладено в паї Українбанку коло 14%.

За даними Сільського Господаря, збільшення пайових капіталів системи сільсько-господарської кооперації передбачається вдвічі, або до крб. 12.500 тис.

Передбачена н/Планом загрузка пайових внесків сільсько-господарської кооперації в Українбанк до крб. 1.155 тис. на 1/X—1927 р. дасть всього 9% до пайових капіталів системи.

Навіть, коли плани Сільського Господаря вважати реальними лише на 50%, то і в такому разі загрузка сільсько-господарської кооперації з пайових капіталів в паї Українбанку становитиме 13%, або менше фактичного стану минулого року на 1%.

Власні капітали с. г. системи, за збірними балансами Сільського Господаря, 49 райспілок та 3207 товариств на 1/VII (по товариствах на 1/IV), виносять крб. 23.049 тис. Коли прийняти умовно, що ці капітали збільшаться за рік лише на суму передбаченого збільшення пайового капіталу її системи на крб. 6.500 тис., то в такому разі планова сума власних капіталів с.-господ. кооперації виноситиме на 1/X—1927 р. крб. 29.549 тис., а загрузка в паї Українбанку—3,9%.

По кустарно-промисловій кооперації збільшення паїв у н/Банкові минулого року становило 300%, а в майбутньому році передбачається на 124%, що являється цілком реальним, виходячи з того, що передбачається взагалі збільшення кредитування к/пр. кооперації та піднесення її ролі в некооперативній системі.

Висновки зроблено загально з причини відсутности точних матеріялів.

Решта окремих галузей і ступнів кооперації не відограє помітно ролі в складанні пайового капіталу Банку на 1926-1927 оп. рік (коло 6%), а тому передбачена н/планом динаміка зовсім не впливає на попередні висновки.

Критеріем для определіленння передбаченого збільшення пайового капіталу всього Банку на 1926/1927 опер. р. (в сумі крб. 1587 тис. і доведення його до крб. 4.946 тис. в кооперативній частині), являється розмір, передбачених планом дисконтово-позичкових операцій в певній кратності до яких складається пайовий капітал Банку.

На 1/X—1927 року дисконтово позичкові операції передбачається довести до крб. 39.320 тис. З цієї суми належить зняти ті операції, що будуть переводитися поза кратним відношенням до паїв, а саме (кругло):

А) спец. кредитування кооперативного експорту та імпорту	Крб. 900 тис.
Б) спец. кредитування Іванківської цукроварні за угодою (пересічно) . .	Крб 400 тис.
В) спец. кредитування коопер. інвалідів за угодою з Н. К. С. З.	Крб. 400 тис.
Г) кредитування неукр. кооперації та некооперативних установ, в т. ч. Комборбезу	Крб. 2400 тис.
Д) пільгове кредитування кооперації за ув'язку по пасивн. опер. і т. д. .	Крб. 620 тис.
Разом . . .	Крб. 4720 тис.

Решта дисконтово-позичкових операцій в сумі крб. 34.600 тис. відповідає семикратному відношенню до передбаченого пайового капіталу на 1/X—1927 р. в сумі крб. 4.946 тис.

Слід взяти на увагу і той факт, що поповнення пайового капіталу Банку полегшується прирахуванням дивіденду, що має бути виділенний з прибутків минулого року.

2. Зріст інших капіталів—в перших двох кварталах 1926/27 оп. року дає помітне збільшення. Це пояснюється тим, що в 1-му кварталі мають бути повернуті Українбанкові 2.600 акцій Московського Народнього Банку, випущені за кордоном до революції, вартістю 10 фунт. стерл. кожна, а всього на суму кругло крб. 260 тис. В II му кварталі ці капітали збільшаться відрахуванням (за статутом 20%) крб. 115 тис. з чистих прибутків минулого року крб. 573 тис.

В III та IV кварталах збільшення передбачено лише з додаткових внесків при оплаті паїв та інших дрібних сум.

3. Вкладки (вклад. та біж. рах.). Збільшення вкладок за 1926/27 операц. рік передбачається на крб. 3.385 тис. або на 15,6% до суми крб. 21.615 на 1/X—1926 року.

В минулому операційному році реальне збільшення вкладок за рік виявилося на 24%, звичайно знімаючи на початок минулого року суми Соцстраху, що відійшли з формальних причин.

В 1923/1924 операційному році вкладки зросли на 60%. З цих даних видно, що в методах обрахунку планових сум вкладок на майбутні періоди й зокрема на 1926/27 оп. рік до динаміки зросту їх за минулі періоди треба ставитися досить обережно.

При побудові плану динаміки вкладок на 1926/27 оп. рік брались на увагу лише ті процеси минулого року, що в майбутньому повинні дати лише позитивні наслідки і деградації яких немає підстав сподіватися. До цих процесів належить, напр., закономірність відпливу профспілкових сум в залежності від лікувального сезону й т. д.

Збільшення вкладкових операцій всіх Банків передбачається, як видно з контрольних цифр Держплану на 1926/1927 рік, проти попереднього року в таких розмірах:

а) всі вкладкові операції бруто (разом з вкладками банків у Банках)—на 52%.

б) вкладкові оп. нетто—на 46% (за уточненим проєктом 34%).

В Українбанкові, як зазначено вище, загальне збільшення передбачається всього на 15,6%. Це свідчить про досить обережний підхід до контрольних цифр н/плану.

Динаміка вкладок на протязі 1926/27 оп. року, за кварталами та депонентами передбачається така: (в тис. карб.).

Депозити по групах.	Фактично на 1-X—26 р.		Передбачається							
			I кв.		II кв.		III кв.		IV кв.	
	Сума	%%	Сума	%%	Сума	%%	Сума	%%	Сума	%%
Кооперація . . .	8016	37,1	6000	30	6500	30,2	6500	30,2	8000	32
Профустанови . .	5605	25,9	6000	30	6500	30,2	6200	28,9	7500	30
Держ. госп. ор. .	3442	15,9	3500	17,5	3500	16,3	3800	17,6	4500	18
Держ. адм. орг. .	2105	9,8	2000	10,0	2500	11,6	2500	11,6	2000	8
Кредит. устан. . .	910	4,2	1000	5,0	1000	4,6	1000	4,6	1000	4,0
Інші	1537	7,1	1500	7,5	1500	7,1	1500	7,1	2000	8,0
	21615	100	20000	100	21500	100	21500	010	25000	100

Вкладки кооперації передбачається збільшити з крб. 6.000 тис. в 1 кварталі до крб. 8.000, або на 33% проти 1 кв. й залишити стабільними проти фактичних на 1/X—1926 року крб. 8.016 тис.

Беручи на увагу те, що на кінець року завжди вкладки штучно збільшуються і зокрема на кінець 1926 року це сталося конкретно через накупчення кооперацією готівки для авансування промисловости по закупках в 1 кварталі та приєднання нарахованих %%, найбільш реальне порівняння є з серпнем місяцем IV кв. минулого року. Таким чином, в порівнянні з вкладками кооперації на 1 серпня 1926 року, що становили крб. 5228 тис., збільшення на кінець 1927 р. до крб. 8.000 тис. дає 53%. Такий зріст, як видно, і не суперечить загальним контрольним цифрам Держплану для вкладок бруто—52%. Нерівномірність передбачених сум вкладок за кварталами пояснюється так:

А) в I кварталі доведення вкладок кооперації до 6.000 крб. являється цілком реальним і нормальним, виходячи з серпневих даних.

Б) в II кварталі, як передбачається, авансування кооперацією промисловости повинно зменшуватися при одночасному розвиткові крамобігу як з початку, так і в кінці кварталу (передсвятковий торг).

Разом з тим Банк провадитиме тверду політику на охват касового обороту кооперації в її розрахунках з низами та з поставниками (трестами і т. д.). Це все дає підставу передбачати збільшення вкладок кооперації за квартал на крб. 500 тис., або 8%.

В) в III-м кварталі хоч і припускається можливість зниження сум вкладок кооперації через збільшення закупок та скорочення товарообігу, проте, це зниження повинно компенсуватися збільшеним нажимом на кооперацію в напрямку втягнення її в розрахункові операції. Отже, з цих мотивів вкладки кооперації в III кварталі повинні залишитися стабільними.

Г) в IV-му кварталі передбачається збільшення вкладок з 6.500 до 8000 тис. або на 23% проти кінця III кварталу. Такий зріст пояснюється загальним (сезонним) оживленням оборотів, збільшенням грошевої маси (на хлібозаготовки) та технічним моментом—приєднанням %% до основних сум вкладок.

Нарешті, для загальної перевірки зроблених передбачень, слід скористатися з пересічного % сум вкладок кооперації до дисконтово-позичкових операцій, що в минулому році становив 21,7%: в плані на 1926-27 рік зазначений % становитиме всього 19,5. З цього видно, що передбачена динаміка вкладок вирахувана досить обережно.

Профспілкові установи, що у вкладкових операціях Банку йдуть нарівні з першою депонетурою—кооперацією, в 1926-27 оп. році повинні дати збільшення сум на 34%.

Сумам цих депонентів найбільш відповідає метод обрахунку за динамікою минулого року, що мала такий вигляд:

На 1-X-1925 року	. . .	100%
„ 1-X-1926 „	. . .	133%
„ 1-IV-1926 „	. . .	141%
„ 1-VII-1926 „	. . .	135%
„ 1-X-1926 „	. . .	155%

Коли взяти і той факт, що в минулому операційному році охват Банком профспілкових сум сягав найбільше до 65%, то в цьому

році цей % повинен мінімально збільшитися хоч би до 70%, для цього є й формальні підстави: генеральна угода з ВУРПС та кореспондентські угоди з робкоопами.

На підставі контрольних цифр Держплану по зарплаті та по кількості робітників, можливо вирахувати відповідну суму профспілкових капіталів на 1-X-1927 р. в сумі крб. 11 міл.

При мінімальному охопленні банком цих сум на 70%—зазначена в плані на 1-X 1927 р. сума профспілкових вкладок крб. 7.500 тис., являється цілком реальною.

Поквартальні хитання сум пояснюються сезонним відпливом та припливом у звязку з лікувально-ремонтною кампанією.

Ці хитання в 1926-27 році, як видно, передбачаються в таких цифрах:

На	1-X-1926 року	. . . 100%
„	1-I -1927 „	. . . 107%
„	1-IV-1927 „	. . . 116%
„	1-VII-1927 „	. . . 114%
„	1-X-1927 „	. . . 134%

і їх ображовано значно обережніше проти минулого року.

Вкладки державних господарчих установ, як передбачено, збільшуються на 1 міл. карб. або на 29% проти 1-X-1926 року.

Підставою для таких обрахунків являється взятий Банком напрямок на охоплення касового обороту кооперації в розрахунках з державними господарчими установами.

Поскільки передбачається таку ув'язку розвинути в широкому масштаб і—зазначене збільшення вкладок таких установ є нормальним.

Група депонентів, що до неї належать **Державно-адміністративні установи**, в 1926-1927 операц. році повинна дати незначне збільшення сум вкладок, починаючи з II-го кварталу, коли таким установам відпускаються найбільші кошти; збільшену суму в II-му кварталі залишено на плані стабільною до IV кварталу. В IV кварталі бюджетові установи особливо почувають брак коштів, через те в плані передбачено зменшення їх на крб. 500 тис.

Вкладки кредитових установ залишено в плані ті, що наближаються до фактичного стану.

Вкладки різних депонентів поставлено в план в сумах теж близьких до активних на початок року.

4. **Позики в Держбанку** передбачено збільшити з крб. 7.200 тис. (відкритий кредит на 1-X-1926-року) до крб. 9.000 тис. або на 25%. Зазначені передбачення будувалися на тому, що Держбанк повинен збільшувати кредити Українбанкові в залежності від збільшення його пайового капіталу; крім того поступове збільшення задоволення кооперації кредитом в Українбанкові та перехід частини клієнтелі Держбанку до Українбанку повинні компенсуватися додатковим кредитом з боку Держбанку.

Спеціяльний кредит (на голодуючі райони—крб. 68 тис. та на картопляні операції крб. 300 т.) має незначний розмір і в плані проставлений відповідно строків погашення протягом року.

5. **Позики в НКФ** складаються, починаючи з II-го кварталу, з сум, що будуть повертатися кооперацією в покриття фондів санування, зміцнення і т. ин. Суми відповідають фактичному стану, розрахованими за строками угоди з НКФ.

6. **Кредити в инших банках**—не передбачається.

7. **Кореспондентські умови** повинні дати коштів до крб. 300.000— проти фактичної суми на 1-X (з причин відмінної природи кореспондентських кредитів планові числа поставлені обережно) в зменшеному розмірі.

8. **Чисті прибутки** вирахувано на підставі покажчиків, добутих з матеріялів минулого операційного року. Зокрема динаміка зросту прибутків за кварталами, % напруження та зведені кошториси філіялів Банку являлися головними підставами обрахунку чистих прибутків 1926-27 р.

Сумарно ресурси Банку, порівнюючи з 1-X-1926 р., протягом 1926-27 року повинні збільшитися на крб. 8.259 тис. або на 22,9%; зокрема по кварталах в таких розмірах:

На 1-X-1926 року . .	100%
„ 1-I-1927 „ . .	95,2%
„ 1-IV-1927 „ . .	102,8%
„ 1-VII-1927 „ . .	108,0%
„ 1-X-1927 „ . .	122,9%

Б. Активи.

Ресурси, що передбачаються до одержання в 1926-27 році, розподіляється в активі по таких операціях:

Статті	Фактично на 1-X-26 року	Передбачається									
	Попер. бал		I кварт.		II кварт.		III кварт.		IV кварт.	
	Сума	%	Сума	%%	Сума	%%	Сума	%%	Сума	%%
Резерви	4138	11,5	3000	8,7	2800	7,6	2800	7,2	3250	7,4
Вал. фонд. опер. та зак. кор.	842	2,3	400	1,1	400	1,1	500	1,3	500	1,2
Тов. ком. операц. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Паї в ин. устан.	528	1,4	720	2,2	650	1,7	650	1,7	650	1,4
Суми в дорозі	—	—	600	1,7	600	1,5	600	1,5	600	1,3
Разом	5349	—	4720	—	4450	—	4550	—	5000	—
Диск. п. опер.	30553	84,8	29640	86.3	32655	88,0	34415	88,3	39320	88.7
Всього . . .	36061	100	34360	100	37105	100	38965	100	44320	100

Як видно, головну статтю активів складають дисконтно-позичкові операції, що являється цілком природнім для кредитової установи.

Резерви та інші рахунки мають непомітний вплив на структуру активів:

1. **Дисконто-позичкові операції** в 1926-1927 році становлять переciчно 5/6 всіх активів, займаючи структурно в балансі вищий % проти минулого року (детально див. кредит. план).

Характерною ознакою будови плану розподілу ресурсів Банку в 1926 р. являється відсутність сум, вкладених у товарові операції. Ця відсутність пояснюється тим, що передбачається вести чисто комісійні операції за рах. лише сум, що будуть одержуватися від комітентів.

Сума фінансування операцій з Українцукром крб. 860 тис. на 1-X-1926 р. додана до дисконтно-позичкових операцій.

2. **Резерви** вирахувані механічно—13% до вкладок і зокрема 8% на місцях і 5% в центр. касовому резерві. Встановлення розміру касового резерву зроблено на підставі досвіду попереднього року. Резерви передбачається розміщати головним чином в легколіквідні цінні папери, щоб, таким чином, не впливати негативно на рентабельність Банку.

3. **Валютно-фондові операції**, котрі об'єднують операції з цінними паперами, з чужоземною валютою та закордонними кореспондентами, передбачається вести в зазначених розмірах, виходячи з минулої практики.

4. **Паї в інших установах** збільшуються в 1 кварталі на суму належних до одержання 2600 акцій МНБ (про них зазначено вище). В II-му кварталі передбачається продаж деяких паїв та акцій на 70 тис. карб.; в III і IV кв. суми залишаються стабільними через неможливість реалізації решти паїв.

5. **Суми в дорозі** крб. 600 тис. вираховані на підставі практики минулого року.

Кредитовий план Українбанку на 1926-1927 оп. рік.

Ресурси, що матиме Українбанк в своїому розпорядженні для всіх форм банківського кредитування, виносять на 1 жовтня 1927 року, згідно фінансового плану, 39.320 тис. карб. На 1 жовтня 1926 року загальна сума кредитування виносила 30.553 т. карб. Отже, ми маємо збільшення продуктивних активів за рік на 8.767 тис. карб. або на 28,7%. Темп зросту кредитування безпосередне української кооперації в наступному році передбачається в більшому розмірі: з 27.567 тис. карб. на 1-X-1926 року до 36.945 тис. карб. на 1-X-1927 року, або на 34,0% більше.

Основні контрольні цифри Держплану свідчать про те, що в 1926-27 році розвиток нашого народнього господарства і зокрема кооперації відбуватиметься повільнішим темпом, ніж у попередні роки.

Так, на цей рік намічається зріст товарової частини промислової продукції на 14% (проти 58% за 1925-26), товарової частини сільськогосподарської продукції на 7% (проти 33% за 25-26 р.).

Зріст ресурсів на купівлю речей споживання передбачається, за даними Вукс, для робітництва в 19% (проти 58% за 1925-26 р.) і для селянства—4% (проти 39%).

Наведені основні головні покажчики розвитку народнього господарства обумовлюють і темп можливого розвитку оборотів кооперації України.

Проте, темп розвитку оборотів кооперації передбачається трохи вищим, ніж товарова частина промисловости і сільського господарства, оскільки на протязі наступного року кооперація безумовно повинна поширити загальне охоплення купівельної спроможности населення так міста, як і села.

За н/відомостями, перевіреними з відомостями центральних кооперативних організацій, зріст оборотів основних галузей кооперації України передбачається в 1926-1927 операційному році такий:

По споживчій кооперації—на 48% проти 110% за 1925-26 р.

По сільсько-господарській кооперації—на 47% (проти 130% за 25-26 р.).

По куст.-пром. кооперації—на 24% (проти 60% за 1925-26 р.).

Пересічно по цих 3-х основних галузях кооперації зріст оборотів за рік передбачається в 46% (проти 110% за 1925-1926 р.).

Збільшення банківського кредитування для кооперації на майбутній рік, Держплан намічає в меншому відсоткові, ніж зріст оборотів кооперації, а саме—коло 25%.

Що до фінансових можливостей Українбанку, то, за н/передбаченнями, на 1926-27 операційний рік зріст кредитування кооперативів, пайщиків н/Банку, буде в більшому розмірі, ніж коефіцієнт Держплану, а саме в 34,0%.

По основних галузях кооперації: споживчій, сільсько-господарській та кустарно-промисловій, Українбанк, в погодженні з відомостями кооперативних центрів, склав на 1-X-1926 року та на 1-X-1927 року планові орієнтовочні баланси й вирахував дійсну потребу цих-же галузей кооперації в банківському короткотерміновому кредитуванні.

За цими даними, в 25-26 операційному році загальну потребу основних галузей кооперації в банківському кредиті, 41 м. карб., Українбанк задовольнив на 49,0%; в 26-27 році, не дивлячись на зріст потреби в банківському кредиті до 50 міл. карб., Українбанк задовольнить її в більшому співвідношенні, а саме—55,6%.

Розподіл загального кредитування між окремими галузями та ступнями кооперації було проведено після докладної проробки цього питання. Для нього було використано такі основні матеріяли: 1) контрольні цифри Держплану на 1926-27 рік, що намічають розвиток оборотів окремих груп кооперації і % задоволення їх в банківському кредиті, 2) відчитність н/пайщиків, 3) відомості центральних кооперативних організацій, 4) практику н/Банку і 5) постанови Зборів пайщиків та Ради Українбанку.

Що до окремих галузей кооперації, то Українбанк залишається, як і раніш, міжкооперативним банком і має своєю метою обслуговувати, по змозі, рівномірно всі галузі кооперації України.

Що до окремих ступнів кооперації, то Українбанк має на меті обслуговувати кооперативні центри в частині розрахункових операцій повністю; *що до іншого кредитування, то тільки при наших фінансових можливостях, залишаючи максимум кредиту для периферії.*

Основною своєю клієнтелею на майбутній рік Українбанк вважає спілкові об'єднання всіх галузей кооперації та робітничу кооперацію. Кооперативи 1 ступня, за винятком дрібних та неплатіжездатних, Українбанк повинен задовольнити цілком, згідно з їх дійсною потребою в короткотерміновому банківському кредиті.

Що до окремих кооперативних організацій, то Українбанк кредитує кооперативи з досить правильно поставленою господарчою роботою, що мають певну кредитоздатність, дійсну потребу в банківському кредиті та певну суму оборотів.

Споживча загально-громадська кооперація

За 1925-1926 операційний рік кредитування споживчої загально-громадської кооперації зросло з 4.693 тис. карб. до 8.176 тис. карб або на 72% (при пересічному зрості всього кредитування по банку в 50%). Питома вага її в загальній сумі загального кредитування по н/Банку також підвищилась з 22,8% до 26,7% (статика). Цей дуже інтенсивний зріст ішов головним чином в звязку зі значним зростом цієї галузи кооперації, збільшенням загальної банківської ув'язки з нею, а також і повною її кредитоспроможністю.

Сума кредитування споживчої загально-громадської кооперації на 1-X-1927 року буде виности до загальної суми кредитування по всьому банку 25%, трохи менш, ніж на 1-X-1926 року (26,7%) (статика).

Проте, сума кредиту для споживчої кооперації на 1-X-1927 року збільшується, порівнюючи з 1-X-1926 року, на 1.671 тис. карб. або на 20,2% (динаміка).

Визначаючи суми кредитування для загально-громадської споживчої кооперації, ми повинні були взяти на увагу також і ті коефіцієнти, що намітив для неї Держплан: останній намітив для цієї галузі кооперації коефіцієнт зросту банківського кредиту на 1926-1927 р., в розмірі приблизно до 10%, тоб-то менший відсоток, ніж за н/планом (20,2%).

Для центру споживчої кооперації ми передбачаємо кредити на 1926-27 опер. рік в 2.350 тис. карб., або на 7,3% більше фактичної заборгованости на 1-X-1926 року (2.189 тис. карб.). Деяку стриманість в збільшенні кредитування для центру викликано почасти тим, що вже в минулому році це збільшення буде проведено в надзвичайно інтенсивному темпі (зріст кредитування за рік в 2, 3 рази), а почасти тим, що в загальну суму кредиту на 1-X-1926 року входить кредит по імпортових операціях (до 500.000 крб), який з початку наступного операційного року сплачується і цю суму може бути повернено вже для збільшення звичайного кредитування.

Спілки. Протягом минулого року кредитування спілок зросло з 2.556 тис. крб. до 4.858 тис. крб. або на 88%.

В 1926-27 операційному році передбачається збільшити кредитування спілок на 975 тис. крб. або на 20,4%.

Визначаючи цього коефіцієнта, ми виходили з тих міркувань, що їх зазначено вище; і крім того, взято на увагу значний темп розвитку кредитування спілок за 1925-26 операційний рік.

На 1-X-1927 року Українбанк передбачає задовольнити потреби спілок в банківському короткотерміновому кредиті, згідно вирахуваних орієнтовочних даних, на 52,7% проти 50% на 1-X-1926 року, при чому, наймічніші й найзначніші спілки Українбанк обслуговуватиме, по змозі, цілком.

Сільські споживчі т ва на 1-X-1925 року мали кредитів по Українбанку 1.232 тис. крб.; на 1-X-1926 року ця сума залишилась майже стабільною—1.129 тис. крб.; для наступного року виділяється для кредитування сума 1.630 т. крб. або на 45,5% більше.

Таке значне збільшення кредиту для споживчих товариств пояснюється потребою зосередити в себе переважну частину всіх банківських кредитів цього ступня кооперації, зважаючи на:

1.—закриття для неї всіх кредитів у Держбанку.

2.—Політику н/Банку що до охоплення платіжного обороту села.

3.—Повну кредитоспроможність товариств.

% задоволення потреби в банківському кредиті для споживчих товариств, за н/даними, повинен підвищитись з 69,6% на 1-X-1926 р. до 84,1% на 1-X-1927 р.

Робітнича кооперація. За 1925-1926 операційний рік кредитування робітничої кооперації зросло з 4.246 тис. карб. до 8.980 тис. карб. (збільшення за рік на 111,4%). Коли-ж додати спеціяльні кредити на заготовку картоплі та овочів, що виносять на 1-X 1926 року суму 750 тис. карб., то цей зріст буде більшим, а саме 129%.

Вираховуючи кредити для цієї галузи кооперації, ми брали на увагу: 1) угоду з ВУРПС про депонування в н/Банкові депозитів профспілок (на 1-X-1927 р. до 7 - 8 мільйонів карб.), 2) значні суми депозитів безпосереднє робітничої кооперації, що їх вона тримає в н/Банкові (2—3 міл. крб.), 3) загальну банківську ув'язку Робкоопів з н/філіялами (інкасові доручення, касові розрахунки, то-що).

На 1-X-1927 р. кредиту для робітничої кооперації передбачається в сумі 12.190 (збільшення за рік на 27,4%, а без спеціяльних позик—на 38,2%).

Сума, яку призначає Українбанк для кредитування Робкоопів на 1-X-1927 року дасть можливість підвищити % задоволення робкоопів (без центрів) в банківському кредиті з 55,8 на 1-X-1926 р. до 58,3 на 1-X-1927 року.

Центри Робітничої кооперації мали кредиту на 1-X-1926 року 303 тис. карб., на 1-X-1927 року 371 т. к. (зріст за рік на 22%).

Задоволення центрів робітничої кооперації в минулому році не в достатній мірі відповідало їх ув'язці з н/Банком та збільшенню їх оборотів (що, головним чином, пояснюється вилученням Уцеробсекції і Вукопспілки лише за декілька місяців до кінця року); тому, на 1-X-1927 року ми виділяємо для центрів суму на 128% більшу, ніж на 1-X-1926 року, а саме 850 тис. карб.

Робкоопи Донбасу. На протязі минулого року кредитування Робкоопів Донбасу зросло з 1.184 тис. карб. до 2.078 тис. карб. або на 70%. Коли додати спеціяльні позики на картопляні операції, що виносили на 1-X-26 р. 480 тис. карб., то збільшення буде на 109%.

На 1-X-1927 р. ми передбачаємо кредитувати Робкопи Донбасу в сумі 3.450 тис. карб., збільшуючи звичайний кредит за рік на 65,3%.

Робота Українбанку з Робкоопами Донбасу позначається особливо значною ув'язкою з ними по всіх банківських операціях, від чого залежить і сума кредитування їх н/Банком.

Інші Робкоопи та міські споживчі товариства.

Кредитування інших робкоопів та міських споживчих товариств на 1-X-1925 року виносило 2.759 тис. карб., на 1-X 1926 р. 6.801 т. крб., збільшення за рік на 132,1% з спеціяльними позиками на картопляні операції, що виносили на 1-X-26 р. 242 тис. крб., збільш. на 142%.

На 1-X 1927 року для кредитування цих Робкоопів ми встановили суму в 7.890 тис. крб., або на 16% більше,—(без спеціяльної позики на картопл. операції більше на 20,2%)

Сільсько господарська кооперація. Протягом минулого операційного року кредитування сільсько-господарської кооперації разом з фінансуванням зменшилось з 6590 тис. крб. на 1-X-1925 р. до 4.720 тис. крб. на 1-X-1926 року.

Коли-ж ми відкинемо фінансування, то звичайне кредитування Українбанком сільсько-господарської кооперації буде виносити на 1-X-1925 року 3.844 тис. карб. і на 1-X-1926 року 3.704 тис. карб., тоб-то, зменшення за рік на 3%.

Головною причиною зменшення кредитування Українбанком сільсько-господарської кооперації були: 1) скорочення фінансування, 2) фінансова несталість богатьох сільсько-господарських райспілок, 3) протести й неплатіжоздатність більшости сільсько-господарських кооперативів 1 ст.

Тому кредитування цієї галузи кооперації не могло набути такого розвитку, як по інших галузях кооперації, не дивлячись на цілу низку вжитих до цього заходів.

На труднощі що до кредитування сільсько-господарської кооперації вказує той факт, що до 50% всієї суми безнадійних боргів н/Банку за цей рік припадає на цю галузь кооперації.

На наступний рік є підстави сподіватись на деяке поліпшення стану сільсько-господарської кооперації; крім того, розроблено нові шляхи підходу до кредитової ув'язки з нею, тому й питома вага її в плані на майбутній рік значно підвищується.

На 1-X—1926 року фактична загальна заборгованість сільськогосподарської кооперації виносила 4.720 тис. карб., на 1-X—1927 року передбачається видати кредиту 8.440 тис. карб. або на 3.720 тис. карб. більше (+ 79%).

Відсоток до загальної суми кредитування по Банку в цілому підвищується для сільсько-господарської кооперації з 15,5% на 1-X—1926 року до 21,5% на 1-X—1927 року (статика).

Фінансування Україбанк буде провадити із зовсім инакшим змістом, ніж це було досі.

Головною метою фінансування раніш було підвищення рентабельности Банку, причому Банк брав на себе значну частину риску по цих операціях.

Зараз основною метою цього фінансування (спеціяльного кредитування) буде ув'язка із сільсько-господарською кооперацією шляхом кредитування виробничих та посередницьких операцій цієї галузи кооперації.

Для того, щоб зміцнити ув'язку Банку з сільсько-господарською кооперацією, передбачається виділити певну суму для довготермінового кредитування.

Особливу свою увагу Україбанк звертає на сільсько-господарську кредитову кооперацію, яка на Україні має повну підставу для свого розвитку.

З метою допомогти кредитовим товариствам розвинути свої вкладкові операції, а також і для загальної ув'язки так з товариствами, як і з кредитовими спілками, Україбанк передбачає виділити певні кошти в їх основні капітали і, крім того, буде домагатись перед відповідними органами асигнувань довготермінових позик на ту-ж мету, з видачею через н/Банк.

% задоволення сільсько-господарської кооперації (крім центрів) в комерційному кредиті передбачається, за орієнтовочними відомостями, на 1-X—1926 р. в 33,8 і на 1-X—1927 р. в 50,6.

Центри сільсько-господарської кооперації.

Кредитування центрів сільсько-господарської кооперації виносило на 1-X—1925 року 2.474 тис. карб. і на 1-X—1926 року 1.993 тис. крб., тоб-то, зменшилось на 481 тис. карб. Коли-ж ми відкинемо фінансування, то звичайний кредит по центрах виносив на 1-X—1925 року 728 тис. карб. і на 1-X—1926 року 686 тис. карб., зменшення за рік на 42 тис. карб.

Крім грошевого кредитування, центру сільсько-господарської кооперації було видано на 1-X—1926 року до 1½ мільйонів крб. гарантій по закордонних операціях.

На 1-X—1927 року передбачається видати сільсько-господарським центрам кредиту 3.000 карб., або на 50,4% більш, ніж фактичне сальдо боргів центрів на 1-X—1926 року.

Без фінансування цій зріст за рік буде більший—170%.

Сільсько-господарські спілки.

На 1-X—1925 року борг спілок Україбанкові виносив 1.471 тис. карб., на 1-X—1926 року—2.114 тис. карб., або на 643 тис. карб. (40%) більше.

На 1-X—1927 року передбачається видати 3.840 тис. карб. або на 82,1% більше, ніж на 1-X—1926 року.

Збільшення кредитування сільсько-господарських спілок пояснюється: 1) значним поліпшенням протягом 1926 року їх стану та 2) часто неможливістю кредитувати безпосереднє їх периферію через її кволість.

Для с.-г. спілок передбачається так звичайне кредитування, як і спеціяльне (фінансування) для посередницьких та промислових операцій зі збільшеними, у випадках потреби, строками.

Крім того, Українбанк вважає для себе надзвичайно важливим завданням зміцнити ув'язку з кредитовими спілками, для чого передбачає виділити значні кошти для їх кредитування, по можливості, довготермінового.

За нашими відомостями, відсоток задоволення потреби в банківському короткотерміновому кредиті для с. г. спілок підвищиться з 33,6 на 1-X—1926 року до—48,0 на 1-X—1927 року.

Сільсько-господарські товариства.

Протягом 1925-1926 операційного кредитування с.-г. т-в зменшилось з 1.645 тис. карб. до 613 тис. карб., або в $2^1/_2$ рази. Як уже зазначалось раніш, це зменшення залежало від численних випадків протестів с.-г. товариств і загальної кволости більшости з них.

В 1926-27 операційному році передбачається значно збільшити кредити для сільсько-господарських та кредитових товариств, в звязку з певною тенденцією до поліпшення їх стану, недокредитуванням с. г. т-в. в минулому році, політикою Банку що до максимального задоволення грошевої потреби кредитових т-в та поширеними можливостями кредитування т-в у звязку з передбаченими видачами сум по спеціяльних кредитах (фінансуванню).

На цих підставах, на 1-X-1927 року встановлюється значно більша сума кредиту, ніж фактична заборгованість на 1-X-1926 р., а саме 1.600 тис. карб. Збільшення за рік передбачається в $2^1/_2$ рази.

В такому випадкові задоволення Українбанком в банківському кредиті с.-г. 1-ступневої кооперації збільшиться за рік з 34,8 на 1-X 1926 р. до 58,0 на 1-X-1927 року.

Іванківська цукроварня.

Кредити Іванківської цукроварні відокремлено від кредитування с.-г. кооперації, оскільки фінансування її провадиться при особливих умовах. Заборгованість цукроварні має сезонний характер і не повинна перевищувати 600 тис. карб.

Кустарно-промислова кооперація.

Ця галузь кооперації за останні часи значно зміцнила свій фінансовий стан і має певну тенденцію до поширення своєї роботи надалі.

Її заборгованість Українбанкові на 1-X-1926 року, порівнюючи з 1-X-1925 р. змінилась в такому напрямку:

	На 1-X-25 р.	На 1-X-26 р.	Динаміка
Центри	77	472	+ 395
Спілки	528	751	+ 223
Кооперат. 1 ступня	647	732	+ 85
	1.252	1.955	+ 703

тоб-то, збільшилась за рік на 55%.

На майбутній рік кустарно-промисловій кооперації Українбанк передбачає значно збільшити кредити в звязку з загальною державною політикою по цій галузі кооперації, передбаченням значного її розвитку та зміцненням стану кустарно-промислових кооперативів та їх спілкових об'єднань.

Структурно що до розподілу кредитів Українбанку по окремих галузях кооперації, питома вага кустарно-промислової кооперації збільшиться з 6,5% до 7,5%.

% задоволення Українбанком потреби в банківському кредиті підвищиться, за н/відомостями, для спілок з 46,4% на 1-X-1926 року до 50,4% на 1-X-1927 р., а для кооперативів 1-го ступня з 38,4% на 1-X-1926 р. до 56,1% на 1-X-1927 р.

Для кустарно промислової кооперації, також як і для с.-г. кооперації, поруч із звичайним кредитуванням буде проведено фінансування виробничих процесів, а також посередницьких операцій для їх спілкових об'єднань.

Кредитова кооперація (ощадно-позичкові т-ва).

Одночасно з кустарно-промисловою кооперацією мають тенденцію до свого розвитку і ощадно-позичкові Т-ва.

На 1-X-1925 р. їх борг Українбанкові виносив 445 тис. карб.; на 1-X-1926 р. він підвищився до 634 тис. карб., або 43%.

На 1-X-1927 р.—кредитування цієї галузи кооперації передбачається в сумі 1.020 тис. карб., або на 60,9% більше.

Значне збільшення кредитування ощадно-позичкових т-в, щільно звязаних в своїй роботі з кустарно-промисловою кооперацією, намічається з тих-же причин, що й збільшення кредитування для останньої галузі кооперації.

Крім того, треба мати на увазі, що ощадно-позичкові товариства свого центру не мають і що таким центром для них може і повинен бути Українбанк.

В звязку з цим, передбачається виділити певну суму для кредитування ощадно-позичкових товариств в оборотні капітали. Через них-же передбачається провадити кредитування дрібних кустарно-промислових товариств та артілей.

Зазначена сума кредитування ощадно-позичкових т-в дасть можливість Українбанкові задовольнити їх потребу в банківському кредиті в розмірі 48,5% проти 38,0% на 1-X-1926 року.

Кооперація інвалідів.

На протязі 1925-1926 операц. року кредитування інвалідної кооперації зросло таким чином:

	На 1-X-25 р.	На 1-X-26 р.	Динаміка
Центр	56	33	— 23
Окріко	40	37	— 3
Кооперат. 1-го ст. .	128	257	+ 129
Разом.	224 т. к.	327 т. к.	+ 103

Кредитування цієї галузи кооперації провадиться, як і раніш, згідно угоди, складеної з Наркомсоцзабезом.

Видавнича кооперація.

Видавнича кооперація збільшила своє кредитування в н/Банкові на протязі минулого року з 469 тис. карб. на 1-X-25 р. до 1.149 т. крб. на 1-X- 1926 р.

Зріст кредитування видавничої кооперації пояснюється: 1) значним зростом її оборотів в минулому році, 2) нашою міцною загальною банківською ув'язкою з нею.

В 1926-27 оп. році кредити для Видавничої кооперації передбачається зменшити на 209 тис. карб. або 18,1%,

Житлова кооперація.

Житлова кооперація на протязі минулого року досить жваво розвинула свою роботу і займає зараз певну значну частину в загальній роботі кооперації. В звязку з цим виявилась потреба поширити їй кредитування з 43 тис. карб. на 1-X-1925 р. до 249 тис. карб, на 1-X 26 р.

Крім своєї безпосередньої мети, кредитування житлової кооперації звязане з депонуванням в н/Банкові сум місцевого бюджету та инш.

В цілому по *всій Українській кооперації* кредитування за 1925—1926 оп. р. збільшилось з 20.585 тис. карб. до 27.567 тис. карб., або на 34,3%.

На майбутній рік передбачається для кредитування Української кооперації сума в 36.945 тис. карб., тоб-то на 34% більш, ніж за минулий рік.

Кредитування *некооперативних організацій*, а також *неукраїнської кооперації* залежало виключно від тії чи іншої ув'язки з ними по пасивах, інкасових та инших банківських операціях.

На 1-X 25 р. кредитування цих груп клієнтів виносило 2.943 тис. карб., на 1-X 26 року залишилось майже без змін і виносило 2.986 тис. карб.

До загальної суми кредитування по Банку ці групи на 1-X-1926 р. становили 9,7%; на 1-X-1927 р. коефіцієнт зменшується до 6,0.

Відповідно до цього, підвищується структурний коефіцієнт кредитування української кооперації, а саме з 90,3% на 1-X-26 р. до 94,0% на 1-X-1927 р.

Форми та строки кредитування.

Протягом 1925-26 року відбулись такі зміни що до форми кредитування кооперативних організацій пайщиків н/Банку.

	На 1-X-25 р.	На 1-IV-26 р.	На 1-X-26 р.
Вексельне кредитування	71,8%	72,71%	83,0%
Підкрамове та ціл. кредит	28,2%	27,3%	17,0%

Беручи на увагу еластичність вексельного кредитування, а також і те, що воно найбільш відповідає вимогам сучасної банківської практики та з'являється більш пристосованим до господарчої роботи кооперації, — йому надається переважне значіння перед иншими формами кредитування.

З вексельних форм кредитування дисконт в н/Банкові займає переважну частину (до 75,7% всього кредиту).

Спец. біжучий рахунок on call вживається в тих випадках і для тих організацій (розрахункові операції), які характером своїх операцій кредиту такого потрібують. (На 1-X-26 р,—7,3% всього кредиту).

Ця-ж політика Банку передбачається і на наступний операційний рік.

Кредитування під соло-векселі в 1925-26 р. мало такий розвиток.

	На 1-X-25 р.	На 1-X-26 р.
1. Кооперативи 1 ст.		
Робкоопи	1.128 тис. крб.	2.251 тис. крб.
Споживчі т-ва . .	448 „ „	153 „ „
С.-госп. т ва . . .	434 „ „	114 „ „
Инші	112 „ „	70 „ „
Разом . . .	2.122 тис. крб.	2.588 тис. крб.
II. Инші організації .	249 „ „	848 „ „
Всього . .	2.371 тис. крб.	3.436 тис. крб.

З цих відомостей видно, що соло-вексельне кредитування протягом року зросло на 45%, але цей зріст мав місце лише в 1-й половині року:

Соло-вексельний кредит на:

1-X-25 р.	2.371 т. крб.	100,0%
1-IV-26 р.	3.310 „ „	143,8%
1 X-26 р.	3.436 „ „	144,9%

Першоступнева кооперація в соло-вексельному кредитуванні займала на 1 X-25 р.—89,5%, на 1-X-26 р. менше—75,2%, що визначається за негативне явище, яке належить виправити в наступному році.

Для низової периферії соло-вексельний кредит нами побільшено за минулий рік: для робітничої кооперації—199,5%, споживчих т-в на 34.2%, куст-пром. т в на 32,6%, і сільсько-госп. т-в на 26 3%.

Кредитування під соло-векселі інвалідної кооперації цілком забезпечується особливим фондом Наркомсоцзабезу.

Соло-вексельний кредит буде, як і раніш, відкриватись лише цілком міцним та життєздатним організаціям, у яких добре поставлено рахівництво і які провадять через наш Банк усі свої розрахункові операції.

На майбутній рік передбачається соло-вексельний кредит припускати лише для робітничої кооперації, яка має в ньому особливу потребу. Це викликається також і тим, що н/Банк операцій зі значним риском примушений обмежити.

Векселедавче кредитування мало в минулому році такий розвиток:

На 1 X 25 р.	1.861 тис. карб.	100,0%
„ 1 IV-26 р.	3.586 „ „	192,8%
„ 1-X-26 р.	7.706 „ „	414,1%

Як бачимо, ця форма кредитування дуже значно розвивалась в минулому році. Загальна сума збільшилась за рік більш, ніж учетверо, причому, цей зріст ішов майже рівномірно по окремих, кварталах.

По галузях кооперації векселедавчий кредит збільшився по окремих кварталах таким чином: по спож. заг. гром. кооперації—в 5 раз, робітнич.—в 4 рази, с.-госп.—в 2 рази та куст. пром.—на 40%.

Відсоток векселедавчого кредитування до загальної суми кредитування відповідної галузи низової кооперації був такий:

	На 1-X-25 р.	На 1-X-26 р.
Спож. заг. гром.	39,7%	72,6%
Робітнича	26,1%	47,8%
С.-госп.	1,2%	46,9%
Кустарно-промислова . . .	9,9%	11,6%
Разом	21,3%	41,5%

Найбільшим темпом зростала векселедавча форма кредитування по с.-господарській та робітничій кооперації.

Наведені дані свідчать про те, що векселедавча форма кредитування відповідає потребам сучасного стану та роботі низової робітничої кооперації.

Що до спілкових об'єднань, то вони повинні мати достатній вексельний матеріял від своїх покупців; кредитування їх в формі векселедавства під їхні соло-векселі з жиро кооперативних центрів є цілком недоцільне.

Гарантійне кредитування за минулий рік зменшилось з 4.392 т. карб. до 3.219 тис. крб. або на 26,7%.

По окремих галузях кооперації мали місце такі структурні зміни:

Споживча заг. громад. коопер. зменшення	з 61,5%	до 18,9%
Сільсько-господарська кооперація збільшення . . .	з 20,3%	до 54,2%
Решта галузей збільшення	з 18,2%	до 26,9%
Всього .	100%	100%

Гарантійне кредитування сільгосп. кооперації значно підвищилось в звязку з закордонними операціями.

Гарантійне кредитування в майбутньому році передбачається практикувати головним чином для закордонних операцій, в той-же час будуть поступово ліквідуватись гарантії для організацій в межах н/Республіки.

Строки кредитування в минулому році значних змін не мали.

По головній формі кредитування і учоту вони мали невелику тенденцію до збільшення; по спец. біж. рах. та по підкрамовому кредитуванню де-яке зменшення.

В майбутньому році передбачається строки кредитування, по можливості, збільшити, пристосовуючи їх до відповідних господарських процесів кооперації.

Крім того, передбачається виділити кошти для довготермінового кредитування кооперації як з прибутків за 1925-26 оп. рік, так і инших коштів н/Банку.

КРЕДИТОВИЙ ПЛАН УКРАЇНБАНКУ НА 26/27 ОП. РІК

I. По галузях та ступнях

	Фактично на 1/X—1926 року				Передбачається на 26/27 оп. р.				Динаміка	
	Ц. К.	Філії	Всього Сума	Всього %	Ц. К.	Філії	Всього Сума	Всього %	Сума	%
	В тисячах карбованців									
I. Споживча:										
Заг.-громадська.										
Центри	1096	1093	2189	7,1	550	1800	2350	6,0	161	7,3
Спілки	117	4741	4858	15,9	250	5600	5850	14,9	992	20,4
Сільські спож. Т-ва .	95	1034	1129	3,7	130	1500	1630	4,1	501	43,5
Разом . . .	1308	6868	8176	26,7	930	8900	9830	25,0	1654	20,2
Робітнича.										
Центри	256	115	371	1,2	400	450	850	2,2	479	129,4
Робкопи Донбасу . .	—	2558	2558	8,4	—	3450	3450	8,7	892	34,8
Інші Робкоопи . . .	516	6285	6801	22,2	665	7225	7890	20,1	1089	16,0
Разом . . .	772	8958	9730	31,8	1065	11125	12190	31,0	2460	25,4
Разом по сп. коопер. .	2080	15826	17906	58,5	1995	20025	22020	56,0	4114	23,0
II. Сільсько-госпол.:			[1]							
Центри	1495	498	1993	6,6	2000	1000	3000	7,6	1007	50,4
Спілки	134	1980	2114	6,9	340	3500	3840	9,8	1726	82,1
Коопер. I ступня . .	73	540	613	2,0	150	1450	1600	4,1	987	161,8
Разом . . .	1702	3018	4720	15,5	2490	5950	8440	21,5	3720	79,2
III. Іванківська цукров. .	626	—	626	2,0	660	—	600	1,5	26	4,1
IV. Куст. пром. кооп.:										
Центри	471	1	472	1,6	500	100	600	1,5	128	27,3
Спілки	208	543	751	2,5	250	1000	1250	3,2	499	66 5
Кооп. I ступня . . .	92	640	732	2,4	170	930	1100	2,-	368	50,4
Разом . . .	771	1184	1955	6,5	920	2030	2950	7,5	995	50,0
V. Кредитова:										
Ощ. позичкові т-ва .	159	476	635	2,2	270	750	1020	2,6	385	60,9
VI. Інвалід.:										
Центри	33	—	33	0,1	55	—	55	0,2	22	66,6
Окріко	—	37	37	0,1	—	75	75	0,2	38	102,7
Кооп. I ступня . . .	2	255	257	0,9	15	385	400	1,0	143	55,0
Разом . . .	35	292	327	1,1	70	460	530	1,4	203	61,5
VII. Видавнича:										
Центри	737	134	871	2,8	600	100	700	1,8	— 171	— 19,9
Кооперативи I ступня	275	3	278	0,9	235	5	240	0,6	— 38	— 13,6
Разом . . .	1012	137	1149	3,7	835	105	940	2,4	— 209	— 18,1
VIII. Житлова:										
Центри	45	—	45	0,1	75	—	75	0,2	30	66,7
Спілки	—	172	172	0,6	—	335	335	0,8	163	95,9
Кооп. I ступня . . .	27	5	32	0,1	—	35	35	0,1	3	9,4
Разом . . .	72	177	249	0,8	75	370	445	1,1	196	+ 78,4
Всього . .	6457	21110	27567	90,3	7255	29690	369.5	94,0	9378	34,0
IX. Неукр. кооперація:	28	632	660	2,2	25	350	375	1,0	285	— 43,2
X. Комборбез:	22	388	410	1,3	30	470	500	1,3	+ 90	+ 22.0
XI. Некооп. організ.	235	1681	1916	6,2	250	1250	1500	3,7	— 416	— 21,8
Разом . . .	285	2701	2986	9,7	305	2070	2375	6,0	— 611	— 20,4
Всього кредитування .	6742	23811	30553	100	7560	31760	39320	100	8767	28,7

[1] В тім числі клієнти по цукрових операціях 860 тис. карб. погашається в 1 кварт.

Кредитовий план Українбанку на 26-27 оп. рік.

II. По ступенях.

	На 1-X-1926 р.		На 1-X-1927 р.		Динаміка абсолютн. збільш.	
	Сума	%	Сума	%	Сума	%
1. Центр	5974	21,6	7630	20,4	1656	27,6
2. Спілки	7932	28,7	11350	30,7	3418	42,7
3. Кооперативи 1 ступня:						
а) робкоопи	9359	33,8	11340	30,7	1981	20,0
б) Інші	4302	15,6	6625	18,2	2323	54,0
Разом по кооперації I ступня	13661	49,4	17965	48,9	4304	31,6
Всього	27567	100	36945	100	9378	34,0

Прибутково-видатковий кошторис Українбанку на 1926-27 опер. рік.

При складанні прибутково-видаткового кошторису на 1926-27 опер. р. приймалися на увагу такі основні моменти: а) фінансово-кредитовий план, б) розрахунки й передбачення філіялів, в) фактичні витрати й прибутки за 1925-26 опер. рік, г) директиви вищих органів про максимальне скорочення адм. господ. витрат.

Кошторис банку поділяється на 2 частини:

1. Видаткову з розподілом:

а) на адміністративно-господарчі видатки,
б) збори, податки й амортизація,
в) операційні видатки (%% й комісія).

2. Прибуткову, що складається з операційних (%% і комісія) та інших прибутків.

1. Видаткова частина.

З метою унормування штатів та адміністративно-господарчих витрат всі установи н/Банку розподілені на розряди, відповідно обсягу роботи кожної установи.

У зведеному загальному кошторису всіх філіялів банку зазначений розподіл зроблено на шість розрядів і відповідно до цього встановлювались приблизно однакові норми видатків для філій одного розряду.

А. Адміністративно-господарчі видатки складаються з таких §§:

§ 1. Управління. До цього § входять видатки:

а) на скликання зборів пайщиків так по філіях як і по центру	3.575	крб.
б) утримання Ради	1.950	„
в) утримання Ревкомісії й секретаря	3.240	„
г) утримання Правління	17.712	„
д) роз'їзди „	2.886	„
е) утримання Вукоради й раціоналізатора	6.040	„
Разом	35.363	крб.

В минулому році витрат за цим § зроблено карб. 36.065; в кошторис 1926-1927 оп. року внесена сума в зменшеному на 1,9% розмірі.

Незначне зменшення видатків за цим § проти минулого року пояснюється додатковими видатками цього року, як утримання Вукоради та інспектора-раціоналізатора, всього карб. 6040, чого не було в минулому році

§ II. Утримання персонального складу співробітників. В цьому § проходять всі видатки, що звязані з утриманням персоналу, а саме:

а) платня співробітникам зо всіма відрахуваннями,
б) компенсації при звільненні,
в) спецодяг,
г) трамвайні співробітникам та
д) чай співробітникам.

Кожній установі асигнування на зарплату вираховані, виходячи з нормальних штатів відповідно до розряду установи, індивідуальних умов роботи та складеної колумови.

Як видно з окремої таблиці нормальні оперативні штати на 1926-1927 опер. рік встановлюються такі по банку в цілому:

	Встановлено на 1926-27 р.	Фактично на 1-X-1926 р.
Дирекція	65	73
Інспекція	80	89
Бухгалтерія	336	346
Товаровий відділ	23	44
Каса	105	113
Секретаріят	86	105
Юрид. частина	4	4
Кур'єри-хлопчики	70	66
Учні стажори	28	27
Міські підагентства	14	19
Разом . .	811	886

Проти фактичної кількости на початок року скорочується 75 посад.

Загальна сума утримання персонального складу на 1926-1927 р. становить карб. 1.326.435. В порівнянні з минулим роком утримання вираховано зі зменшенням на 194 465 крб. або на 12,7%, при одночасному збільшенні активних операцій банку в майбутньому році на 29 4% Зазначена сума перебільшує встановлену РСІ при розгляді нею попереднього кошторису на 60.806 крб.

Пояснюється це тим, що пропозиція РСІ про скорочення 11 віце директорів та 4 інспекторів з утриманням карб. 45.128, ще не переведена в життя.

§ III. Утримання помешкання та рухомого майна. За цим § проходять видатки на оренду, будівельні та рентні податки, страхування, ремонт помеш-

кання, водопровод, каналізація, освітлення, опалення, охорона й таємна сігналізація, ремонт рухомого майна, страхування рухомого майна та додержання чистоти. Крім того, до цього артикулу віднесено й утримання стопників, сторожів, дворників, уборщиць та охорони.

Ці витрати в 1926-27 оп. році передбачаються в сумі карб. 310.155 або проти минулого року з перебільшенням на 5848 крб. (в $^0/_0{}^0/_0$ відношенні на 1,7$^0/_0$). Збільшення, головним чином, припадає на охорону, що в минулому році була значно меншою, таємну сігналізацію та опалення.

Коли взяти на увагу у прибутковій частині різних прибутків, одержаних за помешкання (головним чином від агентури Коопстраху) карб. 22.955, що мусять зменшувати видатки, то фактичного перебільшення по цьому § нема.

§ **IV. Канцелярські, друкарські та інші видатки.** Вони складаються з таких видатків: поштово телеграфні, телефони, канцелярське приладдя, книги, бланки, газети, журнали, публікація, об'яви, друкування звітів і балансів.

В минулому році було витрачено 159.522 крб., а на майбутній рік передбачається 113.216 крб. Таким чином, зменшення виносить крб. 46.306 або 29$^0/_0$.

Таке зменшення пояснюється відмовленням банка від необов'язкових публікацій, об'яв скороченням канцелярських видатків з 36 до 24 крб. в рік на одного співробітника і зменшенням різної звітности.

§ **V. Командировки й роз'їзди.** До цього § внесені витрати, звязані з командировками й роз'їздами дирекції, інспекції, инших співробітників, а також подорожні гроші й утримання транспорту.

В минулому році було витрачено за цим § 106.344 кар., а на 1926—1927 р. передбачається всього крб. 55.403 крб. цеб-то зменшено видатків на 51.041 крб. або на 48$^0/_0$. Зменшення переведено, головним чином, за рахунок зменшення переміщень, *роз'їздів інспекторів Правління директорів й инших співробітників, зокрема товарового відділу.*

§ **VI. Різні видатки.** За цим § враховані видатки на допомогу культосвіті, видання бюлетеню, утримання розрахункових відділів Держбанку та нарад по справах Банків, а також на участь у громадських організаціях (товарові біржі).

Загально, цих витрат передбачається карб. 66.683, що проти витрат минулого року 38.284 крб. буде більше на карб. 28.399, або на 74,3$^0/_0$. Коли прийняти на увагу асигнування на Дніпрельстан в 25.000 та на утримання 10 стипендіянтів 7.500 крб., які не мали місця в минулому році, то асигнування на інші видатки будуть менші проти минулого року в звязку з відмовленням від витрат благодійного характеру.

Отже, як видно з наведених даних, адміністративно-господарчі видатки на 1926-27 оп. р. будуть складати 1.907.155 крб. В минулому році було витрачено 2.165.422 крб. Таким чином, зменшення адміністративно-господарчих видатків виносить 258 267. крб. або в $^0/_0{}^0/_0$ відношенні на 12$^0/_0$.— Ці 12$^0/_0$, головним чином, складаються з економії в таких витратах: утримання персонального складу, командировки і канцелярські та друкарські.

По відношенню до дисконтно-позичкових операцій адміністративно-господарчі видатки мають зменшитися таким чином:

	1925-26 р.	1926-27 р.
1. Адм. господарчі видатки	2.165.422	1.907.155
2. Решта дисконтно-позичкових операцій на кінець року	29.504.000	39.320.000
3. $^0/_0$ витрат до дисконт. позичк. операцій	7,3$^0/_0$	4,9$^0/_0$,

а до пересічної передбачаємої суми дисконт.-позичкових операцій $^0/_0$ витрат буде виносити 5,6$^0/_0$, замість 8,2$^0/_0$, що виносив в минулому році.

Б. Збори та податки й амортизація.

§ **VII. Збори та податки:** За цим § враховані видатки на персональні промислові заняття, патенти, урівнюючий податок, гербові, вексельні, нотаріяльні та судові видатки за існуючим законоположенням та виходячи з фін. кред. плану в сумі 284.437 крб.

§ VIII. Амортизація майна 17.135 крб. з розрахунку 8% вартости майна.

В. Операційні видатки.

§ **IX. %% за вкладки та біжучі рахунки,** передбачаються в сумі крб. 1.562.924 виходячи з мінімума 6% і максимума 9% в залежності від умов з депонентами. Пересічний відсоток вартости депозитів в 1926-1927 оп. р. буде виносити 7,1% проти 6,5% м/р.

Цим самим сума взята обережно з деяким перебільшенням проти минулого року (на 10%).

§ **X. %% за позички у різних установах.** В цьому § враховані% за фінанс вим планом за кредит в Держбанку з 9% річних і за позику НКФ з 6% річних всього 704.974 крб.

§ **XI. %% за кореспондентські рахунки** За окремими угодами з кореспондентами Передбачається виплатити пересічно 9% річних, або крб. 32.400.

§ XII. %% за міжконторські рахунки в сумі карб. 647.548 кореспондуються з аналогичною сумою прибуткової частини кошгорису й тому значіння в загальному конторисі не мають.

§ **XIII. %% за різні операції** карб. 1280 враховані з сум, що перебувають на розрахункових рахунках пасиву.

§ **XIV. Комісії за позики** у різних установах не передбачається.

§ **XV. Комісії за кореспондентські рахунки** (за інкасові, переказові, та інші доручення н/Банку передбачається виплатити карб. 10.000).

§ XVI. Комісія за різні банківські операції. До цього віднесена комісія й витрати за перекази, грошеві акредитиви, інкасо, за пересилку грошей та інші операції, всього ці видатки виноситимуть на рік крб. 47.947 (головним чином в конторисі н/філій).

§ **XVII. Комісія за товарово-комісові операції крб. 6.672.** Видатки за цим § враховуються на випадок виплати кореспондентам за доручення товарово-комісового характеру.

II. Прибуткова частина.

Виходячи з того, що пасивні й активні операції, намічені фінансово-кредитовим планом будуть розвиватися поступово,%% та комісія з зазначених операцій враховані на суму кожного кварталу з метою внесення певної точности в розрахунки.

А. Відсотки.

§ I. За дисконтно позичкові операції передбачається одержати кар. 4.180.625, виходячи з мінімума 11% і максимума 13% та в залежности від форми й терміну кредитування, а по спец. біж. рах. з 14% річних. Пересічний % вартости кредита в минулому році виносив 12,2%, який залишається й на майбутній рік.

§ II. За біжучі рахунки в инших кредитових установах, передбачається одержати з розрахунку 5% річних всього карб. 19.495

§ III. **За кореспондентські рахунки** карб. 11.500 з разрахунку 4% річних на борг н/закордонних представництв.

§ IV. **За міжконторні розрахунки**—карб. 647.548, що кореспондируються з аналогічною сумою видаткової частини кошторису і не впливають на кошторис в цілому.

§ V. **За різні банківські операції**—карб. 60.931, з яких за паї в інших установах з розрахунку 6% річних 40.500 крб., решта припадає на валютно-фондові операції з цінними паперами.

§ VI. **За рахунки з клієнтами та комітентами** нараховано 25.675 крб. завдяки тому, що активне сальдо по цьому рахунку буде залишатись і в цьому році з поступовою ліквідацією до II кварталу.

Б. Комісія.

§ VII. **За учотно-позичкові операції** передбачається одержати карб. 598.619 з розрахунку пересічно 1,7% річних при мінімуму 1/8% та максимуму 1/4% з обороту дисконта векселів, а по спец. біж. рах.—1/2% з обороту.

В минулому році комісія дисконтно-позичкових операцій пересічно становила 2,9%, а на 1926/1927 р. вона буде становити лише 1,7%, що пояснюється вирахуванням мінімальних ставок комісії.

§ VIII. **За кореспондентські рахунки** не передбачається тому, що ця комісія входить в комісію за інкасо й перекази.

§ IX. **За різні банківські операції**. До цього § входить комісія за перекази, грошеві акредитиви, інкасо, делькредере, валютні та фондові операції. Сума комісій за ці операції виносить крб. 462.568.

§ X. **За товарово-комісові операції**. Комісія за товарово-комісові операції передбачається всього лише 254.063 крб. замість фактичних 955.329 крб. мин. року, на підставі передбачень філіялів з урахуванням умов та перспектив дальшої товарової роботи.

§ XI. **За страхові агентури прибутки** вираховані лише за 1 місяць в сумі 5.364 крб. завдяки скасуванню умови Коопстрахом з 1 листопада.

§ XII. **Різні прибутки**. Різних прибутків передбачається в сумі карб. 64.065, з яких експлоатація власних будинків за окремим кошторисом Київської філії карб. 21.360 та за приміщення страхової агентури %%, з бруто премії карб. 22,995, займають головне місце.

В цілому кошторис має такий вигляд на 1926/1927 рік:

Видатки.	Фактично за 1925/26 р.	%	Передбачається на 1926/27 р.	%
Адміністр. господ. видат.	2.165.422	33,2	1.907.155	30,2
Збори та податки й амортизація.	288.635	4,4	301.572	4,8
Операційні видатки:				
а) відсотки	2.367.712	36,3	2.949.126	46,6
б) комісія	149.472	2,8	64.619	1,1
Всього	4.971.271	76,2	5.222.472	82,7
Чистий прибуток без спис.	1.549.841	23,8	1.097.081	17,3
Баланс	6.521.112	100	6.320.453	100

Прибутки	Фактично за 1925/26 рік.		Передбачається на 1926/1927 рік.	
Відсотки	4.186.509	64,2%	4.945.774	78,3%
Комісія	2.267.534	34,8	1.320.614	20,0
Прибутки	67.069	1,0	54.065	0,8
Разом	6.521.112	100	6.320.453	100
Баланс	6.521.112	100	6.320.453	100

ЗВЕДЕНА ВІДОМІСТЬ

Прибутково-видаткового кошторису Українбанку на 1926-1927 операційний рік.

НАЗВА ВИДАТКІВ:	Витрачено в 1925-1926 опер. році:				Передбачает. на 1926 1927 опер. рік:			
	Цен. К-ра	Установи	Разом		Цен. К-ра	Установи	Разом	
	Сума	Сума	Сума	% %	Сума	Сума	Сума	% %
I. Видаткова частина.								
§§ Розділ I-й.								
Адміністративно-господ. видатки:								
I. Управління	33343	2722	36065	0,5	33478	188	35363	0,5
II. Утримання персонального складу співроб.	462651	1058249	1520900	23,3	412835	913600	1326435	20,9
III. Утримання помешкання та рухомого майна	46732	257575	304307	4,7	48492	261663	310155	5,0
IV. Канцелярські, друкарські, публікац. й ин. вид.	52686	106836	159522	2,4	38293	74923	113216	1,8
V. Командировки, роз'їзди й подорожні гроші	39943	66401	106344	1,7	25058	30245	55303	0,9
VI. Різні видатки	30270	8014	38284	0,6	51000	15683	66683	1,1
Разом за §§ 1-VI включно	665625	1499797	2165422	33,2	609156	1297999	1907155	30,2
Розділ II-й.								
VII. Збори та податки	69287	202772	272059	4,2	76685	207752	284437	4,5
VIII. Амортизація майна	4730	11846	16576	0,2	5000	12135	17135	0,3
Розділ III-й								
Операційні видатки:								
А) Відсотки:								
IX. За вкладки та біжучі рахунки	305602	756753	1062355	16,3	348250	1214674	1562924	24,7
X. За позики у різних установах	122179	426825	549004	8,5	240225	464749	704974	11,2
XI. За кореспондентські рахунки	34569	—	34569	0,5	27000	5400	32400	0,5
XII. За міжконторські розрахунки	208181	434638	642819	9,8	—	647548	647548	10,2
XIII. За різні операції	32892	46103	78995	1,2	—	1280	1280	—
Разом за §§ IX–XIII включно	703423	1664319	2367742	36,3	615475	2333651	2949126	46,6
Б) Комісія:								
XIV. За позики у різних установах	—	7020	7020	0,1	—	—	—	—
XV. За кореспондентські рахунки	17941	—	17941	0,2	10000	—	10000	0,2
XVI. За різні банківські операції	24798	34927	59725	1,0	30918	17029	47947	0,8
XVII. За товаро-комісійні операції	8196	56590	64786	1,0	—	6672	6672	0,1
Разом за §§ XIV–XVII включно	50935	98537	149472	2,3	40918	23701	64619	1,1
УСЬОГО ВИДАТКІВ	1494000	3477271	4971271 [1]	76,2	1347234	3875238	5222472 [2]	82,7
Прибуток	467259	1082582	1549841	23,8	408919	689062	1097981	17,3
БАЛАНС	1961259	4559853	6521112	100	1756153	4564300	6320453	100

[1]) До зазначеного прибутку . . . . . крб. 1549841 —
Необхідно додати поворот списаних боргів » 73810 —

Разом прибутку крб. 1623651 —

За винятком:

1) Протестованих векселів . . . . . » 62473 —
2) Сумнівних боргів . . . . . » 359453 —
3) Инших збитків . . . . . » 481951 —
4) Організаційних видатків . . . . . » 146638 —

Разом . . . . . крб. 1050515 —

Чистого зиску за 1925-1926 р. . . . крб. 573136 —

[2]) З зазначеної суми відраховується в:

1. Резервний фонд на покриття можливих збитків . . . . . крб. 400000 —
2. 6% на пайовий капітал на 1-X—27 р. » 390000 —

Разом . . . . . крб. 790000 —

Чистого зиску . . . . . крб. 307981 —

II. Прибуткова частина:

§§								
	A) Відсотки:							
I.	За дисконтово-позичкові операції	582272	2444633	3026905	46,4	781797	3398828	4180625	66,2
III.	За біжучі рахунки в інших кредитових устан.	8883	14216	23099	0,3	—	19495	19495	0,3
II.	За кореспондентські рахунки	25767	4781	30548	0,4	10300	1200	11500	0,2
IV.	За міжконторські розрахунки	420668	222151	642819	9,9	572055	75493	647548	10,3
V.	За різні банківські операції	24411	88039	112450	1,8	40050	20881	60931	0,9
VI.	За рахунки з клієнтами та комітентами	221487	129201	350688	5,4	10000	15675	25675	0,4
	Разом за 1-VI включно	1283488	2903021	4186509	64,2	1414202	3531572	4945774	78,3
	Б) Комісія:								
VII.	За дисконтово-позичкові операції	84870	505986	590856	9,1	49341	549278	598619	9,5
VIII.	За кореспондентські рахунки	7619	6182	13801	0,2	—	—	—	—
IX.	За різні банківські операції	367683	294109	661792	10,2	261250	201318	462568	7,3
X.	За товарово-комісійні операції	172299	783030	955329 [1])	14,6	10000	244063	254063	4,0
XI.	Зі страхової агентури	2314	43442	45756	0,7	—	5364	5364	0,1
	Разом за §§ VII—XI включно . . .	634785	1632749	2267534	34,8	320591	1000023	1320614	20,9
XII.	Різні прибутки	42986	24083	67069	1,0	21360	32705	54065	0,8
	УСЬОГО ПРИБУТКІВ	1961259	4559853	6521112	100	1756153	4564300	6320453	100
	БАЛАНС	1961259	4559853	6521112	100	1756153	4564300	6320453	100

[1]) По страховій агентурі зазначено сальдо прибутків, фактично-ж одержано комісії . . . . крб. 150789,58 коп.,
а витрати по страховій агентурі . . . крб. 105033,09 коп.

ПРИБУТКОВО-ВИДАТКОВИЙ КОШТОРИС УКРАЇНБАНКУ
на 1926-1927 операційний рік з розподілом по установах.

НАЗВА УСТАНОВ	Видаткова частина			Прибуткова частина	Чисті прибутки
	Адмін. госп. видатки	Операційні видатки	Разом		
I розряд					
1. Московська філія	124625	306881	431506	561045	129539
2, Київська	101996	356194	458190	553025	94835
3. Одеська	72449	148865	221314	288703	67389
4. Дніпропетровська	68771	209020	277791	310053	32262
II розряд					
5. Артемівська філія	42488	98873	141361	184601	43240
6. Луганська	36321	107506	143827	182029	38202
7. Маріупільська	34989	51981	86970	104474	17504
8, Сталінська	34118	147905	182023	226508	44485
9. Кременчуцька	33185	70550	103735	109898	6163
10. Полтавська	36281	90037	126318	161199	34881
11. Запорозька	43027	68178	111205	123183	11978
12. Мелітопільська	28167	55428	83595	89440	5845
13, Миколаївська	41641	80022	121663	137485	15822
14. Херсонська	35065	47093	82158	86293	4135
III розряд					
15. Ізюмська філія	20734	29692	50426	55623	5197
16 Сумська	22179	31916	54095	57317	3222
17. Житомирська	33491	37865	71356	83355	11999
18. Гуманська	27957	42018	69975	100371	30396
19. Вінницька	32528	39754	72282	74973	2691
20 Зінов'євське агентство	30511	46275	76786	78673	1887
21. Всемолдавська філія	28981	48310	77291	87483	10192
IV розряд					
22. Павлоградська філія	18707	24766	43473	44110	637
23. Старобільська філія	20417	36731	57148	59770	2622
24. Роменське агентство	20161	25467	45628	50265	4637
25. Черкаське	22409	35629	58038	63260	5222
26. Чернигівське	19797	29461	49258	49330	72
27. Бердянська філія	20857	26721	47578	49558	1980
28. Криво-Розька	21281	22058	43339	44804	1465
29. Проскурівське агентство	17248	35570	52818	54965	2147
30. Першомайське	20542	22630	43172	52941	9769
V розряд					
31. Гришинське агентство	15646	9927	25573	32000	6427
32. Куп'янське	18317	22689	41006	36125	4881
33. Святово-Лучське	2406	1198	3604	2950	654
34. Конотопське	16734	20553	37287	43755	6468
35. Коростенське	17521	19292	36813	41861	5048
36. Ніжинське	18765	19365	38130	48424	10294
37. Шепетівська філія	17618	20510	38128	40464	2336
38. Кам.-Подільське агентство	14055	21700	35755	37585	1830
39. Могильов-Подільське	10565	13212	23777	26210	2433
VI розряд					
40. Лисичанське агентство	8198	9352	17550	21222	3672
41. Константинівське	8994	10318	19312	22095	2783
42. Барвінківське	6063	4763	10826	11700	874
43. Олександрійське	1863	9385	4248	5702	1454
44. Чистяківське	8719	9329	18048	21860	3812
45. Білопільське	6381	3499	9880	10820	940
46. Шполянське	5411	6629	12040	16455	4415
47. Вознесенське	9820	9122	18942	20338	1396
Разом по установах	1297999	2577239	3875238	4564300	689062
Центрадьна Контора	609156	738078	1347234	1756153	408919
Усього по банку в цілому	1907155	3315317	5222472	6320453	1097981

В порівнянні до 1925-26 р. роля %% збільшується (з 64,2% до 78,3%) і зменшується роля комісії.

Це пояснюється зниженням комісії з дисконтно-позич. операцій, які в минул. році виносили 2,9% до пересічної суми дискон.-поз. оп., а на майбутній рік передбачається лише 1,7%, та значним зменшенням комісії з тов.-ком. операцій, що в минулому році становила структурно 14,1%, а на 1926-27 р. передбачається лише 4%.

Зазначені зміни в структурі прибутків слід визнати позитивним фактом, як результат політики банка що до розвитку банківських операцій.

Ріжниця між передбачаємими прибутками та видатками за кошторисом виносить карб. 1.097.981.

З практики минулих років виявляється, що дисконтово-позичкові операції завжди дають повний % безнадійних боргів, належних до списання на збитки. В 1926-1927 оп. р. вираховується мінімально 1% (проти 2,5 в мин. році), що складає 400.000 крб.

Крім того, знявши з прибутків мінімальний % в розмірі 6% річних на пайовий капітал, що передбачається на 1/X—1927 р., всього в сумі карб. 390.000, остаточно чистий прибуток становитиме карб. 307.981, належний до розподілу за статутом банка та існуючим законодавством.

Проєкт постанови Ради банку по фінансово-кредитовому плану банку за 1926-1927 опер. рік.

(В редакції комісії Ради)

А. В справі притягнення пайщиків та розвитку пайового капіталу.

1. З метою фінансового зміцнення Українбанку та приймаючи на увагу зміцнення фінансового становища української кооперації, доведення пайового капіталу Банку на 1/X-1927 р. до карб. 6.500 тис. вважати нормальним.

2. Виходячи з попередньої постанови та констатуючи те, що встановлена останніми зборами пайщиків сума пайового капіталу карб. 5.000 тис. реалізована, доручити Правлінню Банку випустити за згодою Наркомфіна УСРР слідуючий (шостий) випуск паїв в кількості 30.000 (тридцяти тисяч) паїв на карб. 1.500.000—(один мільйон п'ятсот тисяч карб.); (статут § 20, примітка 2).

3. Вважаючи на те, що кратність кредитування до набутих паїв являється найбільш реальним засобом в справі здійснення наміченого розвитку пайового капіталу Банку, запропонувати Правлінню додержуватися для окремих пайщиків точно встановленого пересічного семикратного співвідношення і збільшувати її в конкретних випадках для тих пайщиків, що найбільше ув'язали свою роботу з Банком.

4. Збільшення власних капіталів Банку розкладкою належних внесків між окремими кооперативними установами визнати необхідним, в звязку з його важливістю, вимагаючи попередньої докладної розробки його Правлінням Банку для дальнішого розгляду та затвердження Президією та Пленумом Ради.

Б. В справі збільшення вкладкової операції.

5. Констатуючи те, що кооперативні вкладки в Українбанкові в 1925—1926 оп. році досить помітно зросли, як в наслідок налагодження розрахунків кооперації через Українбанк, так і певного нажиму на втягнення кооперативних вкладок взагалі, проте удільну вагу кооперативних вкладок в Українбанкові— 54%—проти загальної суми в усіх банках УСРР на 1/X—1926 року треба визнати недостатньою і запропонувати Правлінню в 1926-1927 оп. році

максимально розвинути посередництво Українбанку в розрахунках кооперації так між собою, як і з трестами, маючи на увазі крім того ще й вигоду кооперації при переведенні таких розрахунків.

6. Приймаючи на увагу те, що обслуговування робітничої кооперації в напрямку максимального задоволення її кредитом залежить найбільш від тих профспілкових сум, що маються на біж. рах. в Українбанкові—визнати охват цих сум в минулому році на 65% недостатнім і запропонувати Правлінню вжити рішучих заходів до збільшення цього охвату шляхом використання генеральної умови з ВУРПС-ом, Наркомпочтелем, кореспондентських умов з робкоопами, збирання сум, інкасацією й т. ин.

7. Маючи на увазі те, що в майбутньому році передбачається досить повільний зріст комерційних вкладок, звернути увагу правління на потребу в закріпленні досягнутих наслідків в справі притягнення вкладок з місцевого бюджету.

В. В справі кредитів в Держбанку та НКФ.

8. Констатуючи: а) збільшення Українбанком задоволення кооперації кредитом, б) перехід крупної (в більшій частині) та всієї низової кооперативної клієнтури від Держбанку до обслуговування кредитом в Українбанкові, в) зменшення кредитів Держбанку в 1926-1927 оп. році на карб. 975 тис. проти минулого року,—доручити Правлінню домагатися від Держбанку збільшення сум кредитів, виходячи з розвитку пайового капіталу Українбанку та потреби в компенсуванні його кредитом за рахунок припинення Держбанком кредитування низової кооперації, обслуговування котрої повинно цілком перейти до Українбанку.

9. З метою ув'язки Українбанку, як міжкооперативного Банку, з існуючими кредитспілками по організації їх банківських операцій та розвитку дрібного кредиту товариств, членів цих спілок, доручити Правлінню домагатися у відповідних органах: 1. виділення спеціяльних бюджетових коштів з тим, що Українбанк на цю справу теж повинен виділити відповідну суму, 2. щоб одержані для кредитової кооперації кошти проходили через Українбанк.

Визнати за необхідне, аби Українбанк взяв участь у побудові основних та посередницьких капіталів кредитспілок, а також налагодженні кредитування їх для розвитку кредитової роботи. Правлінню Банку доручається докладно розробити це питання й внести на розгляд та затвердження Ради Банку.

10. Для налагодження та зміцнення кредитової роботи існуючої сітки ощадно-позичкових т-в, підняти питання перед НКФ про виділення з державних коштів відповідної суми в основний та оборотний капітали цих т-в, причому зазначене асигнування повинно проходити виключно через Українбанк.

Г. В справі пореведення товарово-комісійних операцій.

11. За відсутністю спеціяльних коштів товарово-коміс. операції переводити лише за рахунок коштів комітентів та з їх доручення.

Д. В справі диск.-позичк. операцій та кредитової політики.

12. Затвердити як орієнтовочний кредитовий план Банку на 1926-27 оп. р. в таких сумах:

I-й	квартал	29.640	тис. карб.
II-й	„	32.655	„ „
III-й	„	34 415	„ „
IV-й	„	39.320	„ „

13. Українбанк, з залишаючись міжкооперативним банком, обслуговує центральні кооперативні організації, райспілки, робкоопи та найбільші сільські кооперативи.

Правлінню Банка доручається розробити питання та поставити його на затвердження Президії Ради про: 1) мінімальні норми що до величини сільських кооперативів, на підставі яких определюється можливість безпосереднього кредитування їх Українбанком та 2) про призначення кредитів Українбанку для цих кооперативів.

14) Відносно здорових 1 ст. кооперативів, котрі для переведення своїх операцій вимагають банківського кредиту і в той же час відповідають тим нормам по обсягу своєї роботи, що встановлюються на підставі § 13, Українбанк провадить роботу в напрямку повного задоволення їх кредитом.

Кредити та паї сільських кооперативів, що не відповідатимуть встановленим нормам (13), передати відповідним спілкам.

15. Відповідно до фінансово-економічного стану окремих галузей та ступнів кооперації, їх потреби в банківському кредиті, ув'язки з Українбанком, а також і відповідно до загально-планових директив вищих регулюючих органів, встановити на 1926/27 оп. рік такі орієнтовочні коефіцієнти кредитування:

По галузях:	Коефіцент до заг. суми кредитування	Зріст кредитування за рік у %
Заг. гром.	25,0	20,5
Робітнича	31,0	27,4
С/господ.	21,5	76,4
Куст. пр. кооп. та ощ. поз. т-ва	10,1	55,0
Інші галузі кооп.	6,4	7,4
Інші організації	6,0	22,8

По ступнях:	На 1/X—1926 р.		На 1/X—1927 р.		Динаміка або зменшення	
	Сума	%	Сума	%	Сума	%
1. Центри	5874	21,5	7530	20,4	1656	28,1
2. Спілки	7986	29,3	11350	30,7	3364	42,1
3. Кооп. 1 ст.						
а) Робкоопи	9174	33,5	11340	30,7	2169	23,6
б) Інші	4286	17,7	6725	18,2	2439	57,1
4. Разом по Кооп. 1 ступня	13457	49,2	18065	48,9	4608	34,2
Всього	27321	100%	36945	100%	9624	35,2%

Розподіл орієнтовочної суми кредитування по ступнях кооперації повинен бути виправленим на підставі постанов, зазначених §§ 13 та 14.

Встановлені по плану 6% кредитування некооперативних установ та неукраїнської кооперації вважати за максимальне і доручити Правлінню взяти курс на максимальне зменшення зазначеного відсотку в цьому-ж операційному році.

16. Констатуючи недокредитування с.-господ. кооперації в минулому операц. році, доручити Правлінню в 1926/27 оп. р. збільшити кредитування цієї галузі кооперації з доведенням його до планового коефіцієнту.

Правлінню Українбанку вжити заходів до виконання цієї постанови на протязі першого півріччя операційного року.

17. Виділення спец. кредитів для кооперативних центрів по експортно-імпортних операціях вважати правильним і доручити Правлінню, для збільшення їх до максимального задоволення, використати кредити в Моснарбанку, акційником якого являється Українбанк.

18. З метою розвитку довгострокового кредитування деяких кооперативних галузей, доручити Правлінню вишукати для цього відповідні кошти для утворення фонду довгострокового кредитування і проробити план цього кредитування, подавши його на затвердження найближчого засідання Ради.

19. Соло-вексельне кредитування провадиться Українбанком лише для організацій цілком здорових та міцно звязаних з н/Банком переважно для робітничої кооперації. Правлінню доручається проробити питання про можливий розмір соло-вексельного кредиту для розгляду та затвердження Ради.

20. Гарантійне кредитування переводити лише по закордонних операціях і переважно з кооперативними центрами. В окремих випадках згідно потреби в ньому можливо припустити гарантійний кредит для внутрішнього ринку, але за попередньою згодою Президії Ради.

21. З метою утворення здорового вексельного портфелю, як банківського, так і кооперативних установ II і III ступня та задоволення кооперативних установ II і III ступня в кредитуванні реального їх обороту по продажу в кредит, кредитування в формі векселедавства встановити виключно для кооп. Т-в 1 ст. та рабкоопів, котрі мають відкриті кредити в Українбанкові, і з використанням цього кредиту внутрікооперативного обороту.

22. Доручити Правлінню строки кредитування пристосувати відповідно оборотів кожної галузи кооперації, по можливості збільшуючи їх строки проти існуючих на 1/X—1926 року.

Проєкт постанови Ради Українбанку по бюджету на 1926-1927 операційний рік.

(В редакції комісії Ради)

1. Затвердити орієнтовочно основний штат Банку на 1926-1927 операційний рік:

	Головне Управління	Філіяли	Разом
1.—Банківський апар.	198	613	811
2.—Степники, двірники, сторожі, уборщики	4	50	54
3.—Охорона	7	105	112
	209	768	977

В звязку з постановою Ради про скорочення мережі установ Банку, а також і постановою про скорочення клієнтури по активних операціях,—провести в зазначеному вище штаті Банку відповідні зміни в бік його скорочення.

Для спрощення апарату Українбанку вважати своєчасною ліквідацію існуючого зараз інституту віце-директорів, що також повинно скоротити передбачений на майбутній рік штат Банку.

1.—Затвердити, як орієнтовочний видатковий кошторис Банку на 1926-1927 операційний рік в таких сумах:

Видатки:	а)—адмін. господарчі	1.907.155
	б)—збори, податки, амортизація . . .	301.572
	в)—операційні видатки	3.013.745
		5.222.472
Резерв:	на покриття можливих збитків (1% сальдо дисконтно-позичков. операцій на кінець року)	400.000
	Всього . .	5.622.472

Правлінню Банку доручається внести в кошторис поправки відповідно до пропозицій § 1.

3.—Констатувати, що заходи, які Рада намітила що до скорочення видаткової частини кошторису взагалі і адміністративно-господарчих витрат зокрема (§ 1), повинні дати суму видатків, не більшу за встановлені PCI.

4.—Встановити по учотно-позичкових операціях такий учотний % і комісію:

	%	Комісія
До 1 місяця	11%	1/8
До 2 місяців	11%	1/4
До 3 місяців	13%	1/4
Вище 3 місяців . . .	14%	1/2

Констатувати, що ці ставки відповідають пропозиціям Правління. Вважати за потрібне провести уточнення так номенклатури, як і ставок по учотно-позичкових, інкасових і всіх инших банківських операціях.

Правління Банку що-кварталу подає на розгляд Ради доклад про дисконтну політику Банку на наступний період.

5.—Затвердити орієнтовочно на 1926-1927 операційний рік:

Валовий прибуток	6.320.453
За виключенням видатків та резерву на можливі збитки	5.622.472
Чистий прибуток . .	697.981

Вирахований орієнтовочно чистий прибуток повинен бути уточненим відповідно до § 4.

6.—Вважати за потрібне внести у видаткову частину кошториса дивіденд на паї з розрахунку 6% річних.

7.—Відзначити потребу внести на Загальні Збори пайщиків пропозицію про скасування § Статуту Банка, яким встановлюється обов'язкове відрахування 10% на поліпшення побуту співробітників Банку, оскільки цей § порушує прерогативи Загальних Зборів пайщиків Банку.

Пропозиції про мережу установ Українбанку.

1.— Існуючу сітку філіялів Українбанку в цілому визнати за нормальну і відповідаючу плану роботи Банку, який Президія Ради намітила на майбутній рік, крім ніжченаведених установ.

Треба ліквідувати, за відсутністю підстав для своєї роботи, крім установ, що їх уже Українбанк ліквідує (в Павлограді, Сватовій-Лучці, Могилів-Подільську, Олександрії та Білопіллі), агентства в Чернигові та Кам'янець-Подільську.

За роботою Агентства в Ромнах простежити на протязі півроку, після чого дати відповідні відомості Раді Банку для остаточного вирішення питання що до доцільности існування цього агентства надалі.

Існування філії в Бердянську поставити в залежність від роботи там споживспілки. У випадку, коли остання закриється, філію Українбанку треба ліквідувати.

2.—Вважати за потрібне на протязі майбутнього операційного року переглянути всю мережу установ Українбанку з боку нормального їх розподілу по Україні.

Питання що до відкриття нових установ Банку Правління мусить докладно проробити й подати на вірішення Президії Ради.

3.—В цілях більшої ув'язки з периферією, особливо по притягненню коштів, визнати за можливе переводити ув'язку через складання кореспондентських договорів з кооперативними організаціями, даючи перевагу організаціям з кредитовими функціями, причому доцільність складання кореспондентського договору мусить в кожному окремому випадку всебічно обмірковуватись, а реалізація вже складених угод мусить провадитись з особливою бережністю.

Ці угоди повинні сприяти розвиткові кредитових товариств і їх ні в якому разі не можна використовувати для конкуренції з ними.

Проекта кореспондентської угоди Правлінню Банку належить подати на розгляд Президії Ради.

4.—Відносно тих установ, що в минулому операційному році або не виявили тенденції до дальнішого розвитку, або дають втрати, вжити належних заходів так до необхідної нагрузки їх роботою, як і до усунення причин їх нерентабельности.

Про роботу цих установ Правлінню Банку періодично подавати відомості до Президії Ради.

Проєкт постанови Ради Українбанку по попередньому огляду роботи Банку за 1925-1926 операційний рік.

(*В редакції комісії Ради*).

1.—Констатувати, що, не зважаючи на несприятливу кон'юнктуру в фінансовій царині протягом більшої частини року, операції Українбанку в звітному році продовжували розвиватись:

а)—брутто-баланс збільшився на 46,6%, а реальний баланс—на 30,7%.

б)—темп розвитку балансу Українбанку йшов швидше, ніж темп розвитку зведеного балансу всіх Банків на Україні, а також швидче, ніж баланс Всекобанку.

в)—Структура балансу продовжувала поліпшуватися, що характеризується зменшенням питомої ваги чужих коштів (з 85,3% до 82,5%), і збільшенням власних (з 14,7% до 17,5%) в пасиві; зменшенням удільної ваги труднолікві́дних цінностей (з 4,6% до 4,1%), зростом % перекриття так короткотермінових забов'язань Банку легколіквідними (з 3,8% до 10,1%), як і всіх чужих коштів ліквідними активами (з 11,8% до 16,3%) і збільшенням відсотку власних коштів в обороті (з 68,4% до 76.6% до суми власних коштів).

Відзначити все-ж неоднаковий розвиток окремих філіяльних установ Банку, а саме—інтенсивний зріст групи найбільших і групи найменших філіялів і затриманий зріст середніх груп, причім 8 філіялів навіть зменшили абсолютну суму балансу, що пояснюється особливостями кон'юнктури окремих районів країни та різними причинами місцевого характеру.

2.—Констатувати, що пайовий капітал Банку збільшився на 1.030 тис. карб., досягнувши суми 4.912 тис. карб., отже затверджений Загальними Зборами план у частині пайового капіталу виконано майже цілком. Проте, зважаючи на стан оборотних коштів Банку, порівнюючи з иншими, банками та зважаючи на перспективи роботи по охопленню кооперації кредитуванням,—визнати, що сума зібраного пайового капіталу є недостатньою. Відзначити, що збільщення пайового, капіталу йшло виключно по лінії кооперації, через що відсоток паїв її в структурі пайового капіталу зріс протягом року з 60,0% до 67,9%. Відзначати, що постанова Загальних Зборів що до притягнення в склад пайщиків лише міцних та господарчо здорових кооперативних організацій та вилучення кволих та нежиттєздатних Правлінням виконується як слід, проте охоплення міцних і здорових кооперативів здійснено далеко ще не повністю.

Відзначити, що Банком не було взято твердої лінії на додержання кратности кредитування до паїв, що негативно відбивалося на сумі пайового капіталу. Відзначити, що правлінням Банку досягнуто згоду відповідних органів про перерахування паїв НКФ з пайового в інші капітали Банку, але постанову Зборів Пайщиків Правлінням не виконано.

Невиконання зазначеної постанови, виходячи з умов, що в них перебуває Банк, вважати за цілком виправдане. Відзначити, що постанову про відновлення в капіталах Банку списаних минулими роками сум організаційного фонду виконано.

3.—Констатувати, що, не зважаючи на вилучення коштів Соцстраху і несприятливу депозитну кон'юнктуру протягом майже цілого року, взагалі Українбанк свої депозити зберіг і навіть має збільшення їх, загалом на 8,8% а після поправки на Соцстрах—на 24,3%. Таким чином, депозити Українбанку виявили значно більший темп зросту, ніж темп зросту всієї депозитної маси українських банків, а також і Всекобанку. Такий стан депозитів вважати за сприятливий, а невиконання депозитного річного плану—за викликане кон'юнктурою, що цілком відмінилася, та моментами, що їх передбачати було неможливо.

Відзначити, однак, що чимала кількість установ банку протягом року, не тільки не розвинули своєї депозітної операції, але мають навіть значне зменшення загальної суми депозитів, що пояснюється, окрім несприятливої кон'юнктури, ще різними причинами місцевого характеру, як от вилученням коштів Соцстраху, перерозподіленням депозитної маси окремих районів у звязку з відкриттям там філіялів інших банків, скасуванням губерніяльних та округових центрів у звязку з районізацією і т. д.

Відзначити успішну роботу Банку в напрямку охоплення ним касової готівки та розрахункових операцій Райспілок та робкопів та в напрямку значного збільшення депозитів кооперації в н/Банку. Відзначити, як позитивне явище, що наслідком цієї роботи кооперація зайняла перше місце в структурі депозитів н/Банку, а також те, що питома вага Українбанку в загальній сумі депозитів кооперації по всіх банках України зросла (коштом зменшення питомої ваги Держбанку). Відзначити, що цьому сприяли ті пільги, що їх уділяв Банк кооперативній клієнтурі з метою депозитної ув'язки, а саме—збільшування кратности кредитування до паїв то-що, що вважати за доцільне. Приймаючи, однак, на увагу значні ще суми кооперативних депозитів у Держбанку, що пояснюється примусовою політикою Держбанку відносно кооператив. установ та інтенсивний темп наростання їх по інших банках, а також недостатнє охоплення депозитів низової кооперативної мережі,—вважати за необхідне: роботу на дальніше охоплення кооперативних коштів провадити і далі збільшеним темпом, ще раз піднести питання про зміну примусової депозитної політики Держбанку супроти кооперативних установ та надалі уділяти кооперативним установам, з метою кращої депозитної ув'язки, всі ті пільги, що дають їй інші банки.

Відзначити значні суми депозитів профгорганізацій у н/Банку, чому сприяла справедлива політика Банку, скерована на належне задовольнення робітничої кооперації кредитом. Визнати необхідність дальшої роботи на цілковите охоплення коштів профорганізацій н/Банком.

4.—Констатувати, що політика Держбанку відносно Українбанку, як спеціяльного Банку, протягом року не змінилася на краще, і деяке збільшення суми уділених позик пояснюється лише випадковим моментом вилучення коштів Соцстраху. Відзначити, що заходи Правління що до переведення частини компенсаційного кредиту в звичайний ($1^1/_2$ міл. карб.) мали успіх.

5.—Констатувати майже цілковиту відсутність у структурі позик довготермінового цілевого кредитування в той час, коли в пасивах Всекобанку таке кредитування займає до 47% всіх позик і майже рівняється сумі основного

капіталу. Вважати відсутність у пасивах Українбанку таких довготермінових цілевих позик за явище цілком негативне та несприятливе для розвитку нормальної роботи банку. Доручити Правлінню всемірно добиватися уділення Українбанкові позик цілевого довготермінового характера і розробити питання про виділення певних відповідних сум із власних коштів банку для такого цілевого довготермінового кредитування.

6. Констатувати, що протягом цілого року резерви Банку так відносно депозитів, як і порівнюючи з иншими банками, перебували в досить нормальному стані, що дало можливість безбільно пережити моменти ускладнення кон'юнктури.

7. Констатувати значне збільшення протягом року загальної суми виданого кредитування, а саме абсолютне на 9,0 міл. карб. або на 43,7% і структурно з 67,2% до 73,8% в реальному балансі, при чім кредитування кооперації в загальній сумі кредитування зросло з 86.2% до 92,0%. Відзначити, що питома вага Українбанку в загальній сумі кредитування кооперації головнішими банками на Україні зросла протягом року з 40,7% до 45,% причім в цьому кредитуванні Українбанк в кінці звітного року здобув перше місце.

Визнати, що, завдяки скороченню операцій по фінансуванню, Банк мав змогу виконати більш повно план по звичайному кредитуванню.

8. Констатувати, що у звітному році Правлінням Банку кредитова політика правдиво була скерована на задоволення кредитом головним чином райспілок, робкопів та міцних кооперативів першого ступня та на скорочення кредитування кволих та нежиттєздатних, а також дрібних низових кооперативних організацій, через що план кредитування райспілок і робкопів майже цілковито виконано. Відзначити, що, завдяки слушній постановці кредитування робітничої кооперації, Банк утримав і збільшив у себе кошти профорганізацій.

9. Констатувати, як негативне явище, що, поруч зі збільшенням звичайного кредитування всіх галузів кооперації, кредитування сільсько-господарської кооперації скоротилось, що однак має місце головно по низовій ланці і викликано несприятливим фінансовим становищем самої сільсько-господарської кооперації.

10. Констатувати, що вартість кредитування для клієнтури в звітному році зменшилась. Визнати, що в умовах несприятливої кон'юнктури звітного року та з огляду на обмеженість товарово-комісійної роботи, Банк не міг йти на дальніше зменшення дисконтного відсотку, обмежившись лише зменшенням комісії.

11. Констатувати, що постанову Ради Банку про переведення головної маси кредитування на форму дисконту векселів цілком виконано, при чім дисконт векселів виріс протягом року з 59,1% до 75,5% до загальної суми виданого кредитування.

12. Відзначити, що гарантійне кредитування у звітному році провадилось, головним чином, для закордонних операцій по лінії кооперативних центрів.

13. Констатувати, що постанову Загальних Зборів про непровадження Банком товарово-комісійних операцій за власний кошт поступово виконано і товарово комісійні операції в кінці звітного року провадились цілком за кошти комітентів.

14. Констатувати, що постанову Загальних Зборів про перегляд мережі установ н/банку протягом звітного року Правлінням було виконано, наслідком чого було ліквідовано 4 агентства н/банку, що не мали перспективи для свого розвитку, а саме—в Нікополю, Ново-Українці, Красноградi і Кахівці і ліквідується ще 2, а саме: в Олександрії і Сватовій-Лучці.

15. Констатувати, що рентабельність Банку, так формально, як і в сумі остаточного чистого зиску протягом звітного року виявилась задовольняючою. Відзначити, що біжучі видатки виявляють у звітному році значне зменшення

відсотку відносно обороту супроти попередніх років, але вважати зазначені досягнення ще не достатні и завдяки неповному навантаженню Банку оборотними засобами і необхідности обслуговувати значну масу дрібної клієнтури.

16. Констатувати, що наслідки в царині переведення в н/Банкові режиму економії так у центрі, як і на периферії ще недостатні.

Звернути увагу Правління на необхідність дальшого поглиблення роботи в цьому напрямкові.

Потреба в банківському кредиті

на 1926-1927 р. у кооперативів I і II ступнів—пайщиків Українбанку.

I. Загальні підстави.

В звязку з закінченням процесу відновлення й переходом до періоду реконструкції, розвиток нашого народнього господарства господарства в 1926-1927 році очевидно відбуватиметься більш повільним темпом, ніж у минулі роки. Про це яскраво свідчать головні контрольні цифри Держпланів СРСР і УСРР.[1])

Зріст товарової частини продукції промисловости намічається в таких розмірах;

	По СРСР.			По УССР.		
	1924-25	1925-26	1926-27	1924-25	1925-26	1926-27
Сума в міл. черв. крб.	7.250	9.980	11.330	1.435	2.267	2.579
В %% до попер. року	150	138	114	131	158	114

Товарова частина продукції сільського господарства України дає таку динамітку:

	1924-25	1925-26	1926-27
Товарова частина продукції сільського господавства в міл. чер. крб. . .	847	938	960
у %%% до попередн. року	150	111	102
Товарова частина продукції сільського господарства без міжселянського обороту в міл. черв. крб. .	527	700	752
у %%% до попередн. року	130	133	107

Можна вважати, що зріст товарової частини сільського господарства визначає й темп росту купівельної спроможности селянства. Що-ж до купівельної спроможности робітництва, то її зріст відповідає зросту заробітної платні. За контрольними цифрами Держплану УСРР, сума заробітної платні має зрости в 1926 27 р. з 1173 міл. крб. до 1412 міл. крб. або на 20%; минулий рік дав зріст зарплатні у порівненні з попереднім роком на 55%

---

[1]) Відомості про товарову частину продукції промисловости та сільського господарства по СРСР взято з контрольних цифр Держплану СРСР, по УСРР—з уточненого проекту контрольних цифр Держплану УСРР.

За контрольними цифрами Вукопспілки, сума попиту на споживчі товари з боку населення, що його обслуговує споживча кооперація, складає:

	Для міста [1]			Для села		
	1924-25	1925-26	1926-27	1924-25	1925-26	1926-27
Сума в міл крб.	524	814	968	484	675	698
У %% до попер. року .	—	158	119	—	139	104

В галузі товароборотy Наркомторг УСРР намічає для 1926-1927 року зріст лише на 5%, тоді як у порівненні з попереднім роком 1924-1925 рік дав зріст оборотів торгівлі на 38%, а 1925-1926 рік—на 44%. [2]

В загальній сумі оборотів по продажу за цифрами Наркомторгу окремі сектори займають таке місце:

Сектори:	Категорія чисел	1924-25	1925-26	1926-27
Кооперативний . .	Сума в міл. крб.	964	1.758	2.300
	%% до заг. суми . . .	26,7	33,8	42
	%% до попер. року . .	173	182	131
Державний . . .	Сума в міл. крб.	1.550	2.012	2.200
	%% до заг. суми . . .	43	38,7	40
	%% до попер. року . .	161	130	109
Приватний . . .	Сума в міл, крб.	1.093	1.430	1.000
	%% до заг. суми . . .	30,3	27,5	18
	%% до попер. року . .	97	131	70
	Сума в міл. крб.	3.608	5.200	5,500
	% до попер. року . . .	138	144	106

Передбачені Наркомторгом в 1926-1927 році обороти кооперації являються зменшеними в порівненні з оборотами, що їх намічають на 1926-1927 рік контрольні цифри кооперативних центрів. Наводимо відомості про розвиток оборотів трьох основних галузів кооперації України.

Галузь коопер.	Категорія чисел	1924-25	1925-26	1926-27
Споживча коопер.	Сума в міл. крб.	664	1.353	2.353
	У %% до попер. року .	—	210	148
Сільсько-господар. (без Укрсельцук. та Українцукру)	Сума в міл. крб.	182	418	614
	У %% до попер. року .	—	230	147
Кустарно-Промисл.	Сума в міл. крб.	68	109	135
	У %% до попер. року .	—	160	124
РАЗОМ . .	Сума в міл. крб.	894	1.880	2.749
	У %% до попер. року .	—	210	146

Досвід роботи кооперації за останні роки довів, що вона з перевищенням здійснювала намічені її планами суми оборотів. Беручи на увагу можливості що до більшого охоплення кооперацією купівельної спроможности населення, можна вважати контрольні цифри центрів цілком реальними.

---

[1]) До вирахованої ВУКС суми попиту на промтовари збоку робітництва додано 80% запрплатні залізничників.

[2]) За цифрами Держплану, що бере на увагу виключно посередницький товарооборот, обороти мають збільшитися в 1926-1927 операційному році в порівненні з минулим роком на 10%.

Наведені вище покажчики свідчать про те, що кооперація розвиватиме свою роботу в 1926-1927 році більш інтенсивним темпом, ніж той, що його дають головні покажчики, які визначають обсяг торговельної роботи кооперації: товарова частина продукції промисловости й сільського господарства, купівельна спроможність міста й села, загальний зріст товарообороту.

Інтенсивніший розвиток роботи кооперації пояснюється тим, що вона має більше охопити ринок, заступаючи місце держторгівлі та приватного крамаря Про це говорять так наведені вище цифри Наркомторгу, як і передбачення кооперативних центрів.

По споживчій кооперації маємо такий відсоток охоплення купівельного попиту міста й села:

	1924-25	1925-26	1926-27
Сільські сп. т-ва	30	46	67
Робкоопи	45,7	48,4	55,5

Разом із тим намічено дальше зміцнення звязку поміж окремими ланками кооперативної системи й збільшене обслугування нижчих ланок вищими.

	1924-25	1925-26	1926-27
Відсоток закупу товарів сільськими товариствами у Райспілок . . .	53,8	65	70
Відсоток закупу товарів Райспілками у ВУКС'а	23,1	45,9	50

В галузі сільсько-господарської кооперації намічено збільшити її властиву вагу в оборотах селянського господарства з 20,9% в 1925-26 р. до 29,5% в 1926-27 р.

Відсоток закупівлі с.-г. т-вами у спілок має зрости з 40% у минулому році до 50% у 1926-27 році.

Одним із головних факторів, що впливають на весь хід кооперативної роботи, є умови розрахунку з держпромисловістю за куплені у неї товари.

За відомостями Всеукраїнського Бюра з'їздів біржевої торгівлі України умови розрахунку за промтовари в 1925 26 р. змінилися так:

	% виплати готівкою	Поділ угод за термінами кредиту в %%		
		До $1^1/_2$ міс.	До 3 міс.	Більше 3 м.
I. кварт.	26,8	9,9	47,0	43,1
IV кварт.	35,9	10,7	52,9	36,4

Низку яскравих прикладів, що до погіршення умов розрахунку за промтовари дає „Экономическая Жизнь"; за її відомостями, термін кредиту в днях складав при купівлі:

	в 1 кв. 1925-26	в 1 кв. 1926-27
Паперо-бавовн. товарів	32	12
Шерстяних	120	45
Льняних	120	51
Взуття	112	54

Крім зменшення термінів кредитування протягом 1925-1926 року, ввійшла в життя система авансування держпромисловости. На 1-ше липня 1926 року споживча кооперація України видала держпромисловості в формі авансів грішми й векселями 25.748 тис. крб.

Існуючі умови розрахунків „Кооперативная Жизнь“ визначає, як такі що дальше їх погіршення загрожує фінансовій рівновазі кооперації. X Сесія Ради Вукопспілки визнала, що „розрахункові умови з промисловістю, не дивлячись на фінансове зміцнення кооперації, систематично утворюють обстановку крайнього, що межує з кризою, фінансового напруження в цілому та для поодиноких організацій зокрема“.

В 1926—1927 році можна передбачати введення певної плановости в галузі розрахунків та авансування держпромисловости, погодження їх із фінансовими можливостями кооперації. Але нема підстав сподіватися, що умови розрахунку можуть значно поліпшитись. Необхідність збільшення капітальних витрат, збільшення розмірів продукції, труднощі на сировинному ринку, недостача деяких головних товарів масового споживання,—всі ці фактори заперечують можливість зміни умов розрахунку в ближчі роки.

Вукопспілка передбачає при купівлі всіх товарів (так по генугодах, як і поза ними) виплату 40,8% вартости товарів готівкою та кредит на 53 дні. Уцеробсекція передбачає виплату готівкою в 44% й кредит на 57 днів. Відповідно до цього встановлюються й умови відпуску товарів Центрами Райспілки і Робкоопам та Райспілками споживчим товариствам [1]).

Такий стан кредитування кооперації з боку постачальників товарів особливо гостро ставить перед кооперацією питання про накупчення власних коштів і можливо повнішне використання грошових кредитів. Але збільшення пайових капіталів і накупчення коштів за рахунок чистого зиску в наших умовах мають досить вузькі межі.

В галузі банківського кредитування контрольні цифри Держплану намічають на 1926—1927 рік збільшення банківських кредитів для всіх галузів народнього господарства на 23% (зокрема для сільського господарства на 39%, промисловости на 20% і для торгівлі на 10%).

Кредити для кооперації мали збільшитися (за першим варіянтом контрольних цифр) на 23%. Отже намічене збільшення загальної суми банківських кредитів одстає від зросту оборотів кооперації.

Більш відповідає темпові розвитку кооперативного товарообороту кредитовий план Українбанку, що намічає збільшення кредитів українській кооперації з 27.321 тис. крб. до 36.945 тис. крб. або на 35,2%.

Для того, щоб здійснити намічені на 1926—1927 рік контрольні цифри товарообороту, кооперація повинна, поруч із повним використанням банківських кредитів, решту потрібних кредитів добути шляхом мобілізації коштів кооперованної людности в формі авансів на товари та короткотермінових позик.

II. Методи вирахування потреби в банківському кредиті.

Вирахуванню підлягала лише потреба в короткотерміновому банківському кредиті комерційного характеру. Для вираховування цієї потреби було вжито методи складання планових балансів на 1 жовтня 1926 року та 1 жовтня 1927 року.

Матеріялом для складання балансів послужили наслідки розробки збірних відомостей про пайщиків на 1/X-1925 р. та на 1/IV—1926 р.

За основу при складанні активної частини балансів було взято запас товарів, необхідний для провадження торговельної роботи в розмірах, намічених контрольними цифрами на 1926—1927 рік. Обсяг торговельної роботи кооперативів другого ступня та більших Робкоопів, що цілком увійшли в склад

---

[1]) Тут наведено відомості лише про споживчу кооперацію через те, що про инші галузі кооперації бракує відповідних розроблених матеріялів. Але відомості про споживчу кооперацію в справі умов розрахунку з держпромисловістю можна вважати за типові для ясієї кооперації взагалі.

пайщиків Українбанку, було визначено на підставі контрольних цифр кооперативних центрів. Обсяг роботи кооперативів першого щабля—пайщиків Українбанку—та криву оборотів всіх кооперативів за кварталами (у споживчих кооперативів за місяцями) встановлено також відповідно до цих контрольних цифр.

Виходячи з розмірів необхідного запасу товарів на певну дату та з дійсного співвідношення поміж окремими частинами активу в балансах пайщиків на 1 жовтня 1925 року та 1 квітня 1926 року, було побудовано актив планових балансів.

При складанні пасиву було взято до уваги такі моменти:

1. Зріст пайового капіталу в межах контрольних цифр центрів, ураховуючи темп збільшення пайового капіталу тих або інших організацій у 1925-1926 році.

2. Збільшення власних коштів за рахунок прибутків 1925-1926 року та 1926-1927 року, причому для 1926-1927 року передбачено, згідно з загальними директивами в галузі кооперативної роботи, накупчення в менших розмірах, ніж це мало місце в 1925-1926 році.

3. Збільшення коштів довгочасного користування за рахунок довготермінових позик для кооперативів сільсько-господарських і кустарно промислових; по споживчій кооперації, в звязку з значним накупченням власних коштів і стремлінням держорганів вийняти з її обігу дані їй довготермінові кредити раніше наміченого терміну, збільшення довготермінових позик не передбачено.

4. Після встановлення суми коштів довгочасного користування, сума потрібних кооперативам певної групи короткотермінових кредитів має уявляти різницю поміж сумою реальних активів і сумою власних коштів разом з довготерміновими позиками.

Поділ потрібних короткотермінових кредитів на товарові й грошові та відсоток банківського кредиту в сумі грошових кредитів визначено на підставі дійсного співвідношення окремих частин зобов'язань на 1/X-1925 року та 1/IV-1926 року, причому введено корективи на зміну умов розрахунку з держпромисловістю та необхідність мобілізації середкооперативних коштів.

З огляду на те, що бракувало достатніх матеріялів для визначення розміру цих змін, корективи було внесено з найбільшою обережністю.

Суму потрібного банківського кредиту вираховувалось окремо для кожної з чотирьох груп, що на них було поділено пайщиків Українбанку в залежності від їхньої фінансової міци.

III. Споживча кооперація.

1. Сільські споживчі товариства.

Кількість споживчих товариств—пайщиків Українбанку—на 1-X 1926 року та передбачену кількість на 1-X—1927 року з розподілом їх на групи в залежності від фінансової міци видно з такої таблиці:

ГРУПИ	Кількість товариств	
	На 1-X—26	На 1-X—27
I	1230	1360
II	260	285
III	220	245
Разом . . .	1710	1890
IV. [1])%	460	340
Разом . . .	2170	2250
% до загальної кількости т-в по Україні .	26,7	25

[1]) Товариства IV групи відокремлено через те, що вони є організації кволі й не обслуговуються Українбанком.

Обороти з продажем фабрикатів пересічно на 1 товариство перших трьох груп складають за 1925-26 р. 86100 крб. В 1926-27 р. оборот І т-ва має зрости до 112.800 карб. або на 31%.

Збільшення оборотів, виведене на підставі попереднього вивчення розвитку діяльности товариств, приблизно відповідає збільшенню пересічного обороту 1 товариства на Україні—на 29,5%.

Маючи з матеріялів ВУКС'у помісячну криву оборотів сільських товариств, було виведено суму оборотів товариств у жовтні 1926 р. і жовтні 1927 року та встановлено суму потрібного для цих оборотів запасу товарів.

Планові баланси складено пересічно на 1 товариство, виходячи з таких головних покажчиків: [1])

Назва кооперативів	Дата	Структура активу в % %					Поділ короткотермін. зобов. у % %		
		Обігові кошти	Кошти позаобіг.	Запас товарів у днях	% чистого зиску до суми оборотів	Динаміка пайового капіталу	Товаров.	Грош.	% банківського кредиту до суми грош. зобов'яз.
Пайщики Банку . .	1-X-26	81	19	30	3	100	63	37	37
	1-X-27	„	„	„	2	175	60	40	35
По всіх т-вах України (контр. цифри ВУКС)	1-X-27	79,7	20,3	30	3	100	58,5	41,5	25,4

Наводимо в стислому вигляді складені за допомогою цих покажчиків планові баланси всіх спож. т-в—пайщиків Банку:

Д А Т А	Актив				Пасив		
	Кількість т-в	Обігові кошти	Кошти позаобіг.	Баланс	Кошти власні	Кошти чужі	Сума потрібного банківського кредиту
I-X-26	1710	19328	4611	23939	12100	11839	1625
I-X-27	1890	27268	6478	33746	18867	14879	2083

2. Райспілки.

Обороти Райспілок із продажем фабрикатів складають за 1925-26 р. 226 міл. крб. В 1926—27 р., за контрольними цифрами ВУКС, їхні обороти мають збільшитися до 334 міл. крб. (на 47,7%).

При складанні планових балансів було використано такі покажчики:

Д А Т А	Структура активу в % %					Поділ короткотерм. зобов'язань у % %		
	Обігові кошти	Кошти по-за обігом	Запас товарів у днях	% чистого зиску до обороту	Динаміка пайового капіталу	Товарові	Грошові	% банк. кредиту до суми грош. зобов'яз.
1-X-26 . .	91,1	8,9	35	2	100	68	32	67
1-X-27 . .	92,6	7,4	40	„	146	„	„	63
Контр. цифри ВУКС 1-X-26 . .	91,9	8.1	34	3,7	56	67	33	64
Контр. цифри ВУКС 1-X-27 . .	93,1	6,9	40	1,8	50	63	37	62

Покажчики встановлено на підставі реального співвідношення поміж частинами активу й пасиву в балансах спілок на 1-IV-1926 року, розроблених Економбюром Банку, причому взято було до уваги так динаміку розвитку спілок у першому півріччі 1925-1926 року, як і контрольні цифри ВУКС.

[1]) Тут і в інших місцях тексту відсоток чистого зиску в першому рядку (на 1-X-1926 року) взято до оборотів за друге півріччя 1925-1926 року.

Обороти з продажем у жовтні 1926 року й жовтні 1927 року було виведено на підставі кривої оборотів, яка приблизно відповідає кривій оборотів споживчих товариств, що є головний покупець товарів у Райспілок. Кон'юнктурні відомості про обороти Райспілок за жовтень 1926 року дають суму в 25.350 тис. крб., що відповідає сумі передбачених оборотів.

Планові баланси Райспілок (в тис. крб.):

	Дата	Актив: Обігові кошти	Актив: Кошти поза-обіг.	Актив: Баланс	Пасив: Кошти довгочас. кредитув.	Пасив: Кошти коротк. кредитуван.	Пасив: Сума потрібн. банків. кредиту
	1-X-26 .	58020	5680	63700	17410	46290	9750
	1-X-27 .	74000	5950	79950	24100	55850	11110
Контр. цифри ВУКС	1-X-26 .	55800	4900	60700	17990	42710	9000
	1-X-27 .	80600	5900	86500	25560	50940	14000

Суми потрібного банківського кредиту на 1-X-1927 року значно відрізняються від суми, наміченої контрольними цифрами ВУКС.

Розходження можна пояснити неоднаковим підходом до складання планового балансу, різницею в оцінці розмірів торговельної роботи спілок на початку майбутнього року та можливостей спілок що до мобілізації коштів своєї периферії.

3. Робкопи.

Потребу в банківському кредиті вираховувалось окремо для великих Ц.Р.К., середніх і дрібних робкопів і міських спож. т-в, робкопів Донбасу та транспортових споживчих товариств.

До великих Ц. Р. К. віднесено 20 організацій: Бердичівський, Вінницький, Дніпропетровський, Житомірський, Запорізький, Зинов'ївський, Карлівський цукровик, Київський Соробкоп, Київський, Петрівський [1]), Кременчуцький: Криворізький, Мелітопільський, Миколаївський, Нікополь-Марганцівський, Одеський, Полтавський, Сумський, Харківський, Харківський цукров., Херсонський.

До складу пайщиків Банку на 1-X-1926 р. входило 162 середніх і дрібних робкопи. Повні відомості було одержано про 101 організацію, що по них і розроблено було планові баланси. Для решти менших робкопів було взято 30% суми потрібного 101 організації банківського кредиту.

До робкопів Донбасу, крім робкопів району діяльности Артемівської, Луганської та Сталінської філій Банку, приєднано Маріупільський ЦРК.

В загальній сумі оборотів робкопів України (без Т.С.Т.) на великі ЦРК приходиться коло 50%; на робкопи Донбасу—25% і решта на середні й дрібні робкопи й міські споживчі товариства.

Обороти робкопів-пайщиків Банку—складають у тис. карб.:

Назва робкопів	Кількість орган.	Обороти 1925-26 р.	Обороти 1926-27 р.	% збільшен.
Великі Ц. Р. К.	20	218630	294000	34,8
Середні й др. робкопи . .	101	73640	95000	30
Робкопи Донбасу	35	107540	147000	36,7
Трансп. сп. т-ва	5	41480	59400	43,2
Разом. . . .	161	441290	595400	35

[1]) Нині злито з Соробкопом.

Обороти всіх робкопів України (без Т. С. Т.) на 1926 27 р. намічено в 588 міл. крб. Обороти пайщиків Банку складатимуть 536 міл. крб. або 91% загальної суми.

При встановленні оборотів робкопів у жовтні 1926 р. та жовтні 1927 р. було використано криву оборотів, наведену в контрольних цифрах ВУКС.

Для складення планових балансів робкопів було використано такі покажчики:

Назва кооперативів	Дата	Структура активу в %% Кошти в обігові	Кошти по за обіг.	Запас товарів у днях	% чистого зиску до обороту	Динаміка пайового капіталу	Поділ корот. зобов. у % Товарові	Грошові	% банків. кред. до суми грош. зобов'язань
Великі ЦРК	1-X-26	85	15	40	3	100	65	35	75
	1-X-27	„	„	35	2	175	„	„	„
Середні та дрібні робкопи	1-X-26	90	10	35	3	100	65	35	70
	1-X-27	„	„	„	2	150	„	„	„
Робкопи Донбасу . .	1-X-26	86	14	40	3	100	65	35	75
	1-X-27	„	„	35	2	190	„	„	„
Трансп. спож. т-ва . .	1-X-26	85	15	40	3	100	65	35	80
	1-X-27	„	„	35	2	170	„	„	„

Планові баланси робкопів у тис. крб.

Назва робкопів	Дата	Категорія чисел	Актив Кошти в обіг.	Кошти по за обіг.	Баланс	Пасив Кошти власні	Кошті чужі	Сума потрібн. банківського кредиту
Великі ЦРК	1-X-26	сума	41170	7480	48650	13380	35270	8960
	1-X-27	»	51790	9170	60960	20200	40760	10410
Середні та дрібні . . .	1-X-26	»	10980	1220	12200	5280	6920	2170 [1]
	1-X-27	»	14380	1570	15950	7380	8570	2700 [1]
Робкопи Донбасу . . .	1-X-26	»	19830	3320	23150	6660	16490	3740
	1-X-27	»	25640	4270	29910	10810	19100	4510
Разом по Робкопах без ТСТ	1-X 26	»	71980	12020	84000	25320	58680	14870
	%%	%%	85,7	14,3	100	30,1	69,9	—
	1-X-27	сума	91810	15010	106820	38390	68430	17620
		%%	85,9	14,1	100	35,9	64,1	—
Т. С. Т.	1-X-26	сума	8640	1520	10160	3840	6320	1540
	1-X-27	»	11070	1930	13000	5630	7370	1830
Разом по всіх робкоп.-пайщ. Українбанку . .	1-X-26	»	80620	13540	94160	29160	65000	16410
	1-X-27	»	102880	16940	119820	44020	75800	19450
Робкопи України (без ТСТ) за контрольн. цифр. ВУКС	1-X-26	сума	75300	10650	85950	24984	60966	—
		%	87,6	12,4	100	29,1	70,9	
	1-X-27	сума	100000	16000	116000	41800	74200	—
		%	86,2	13,8	100	36,2	63,8	

[1]) До цих сум увійшли й суми кредиту, потрібного і середнім дрібним робкопам II і III груп.

В цій таблиці підведено підсумки окремо по робкопах без ТСТ, щоб можна було зробити порівнення з контрольними цифрами ВУКС, що до них ТСТ не ввійшли.

З цією ж метою в пасиві кошти поділено на власні й чужі, відповідно до поділу ВУКС. В планових балансах ВУКС не виділено окремо суми потрібних банківських кредитів, вони входять в суму грошових кредитів (на 1-X 1927 р.—20 000 тис. карб.) і векселів до виплати (на 1-X-1927 року—40.000 тис. крб.); ця сума має складати коло 20.000 тис. крб.

Розходження вирахованих на 1-X-1927 року сум потрібного робкоопам банківського кредиту слід однести на рахунок різниці в методі складання планових балансів.

Загальні підсумки по споживчих кооперативах.

В загальній сумі оборотів споживчих кооперативів України обороти пайщиків Українбанку займають таке місце (суми в тис. крб.):

Назва кооперативів	1925-1926			1926-1927			
	Обороти кооператив. України	Обороти пайщиків	% оборот. пайщик. до заг. суми	Обороти кооператив. України	Обороти пайщиків	% оборот. пайщик. до заг. суми	% збільшення оборотів пайщик. у 26-27 р.
Сільські споживчі т-ва . .	307000	147250	47,8	470000	213170	45,3	44,7
Райспілки	226600	226100	100,0	334000	334000	100,0	47,7
Робкопи (без ТОТ)	430000	399810	93,0	588000	536000	91,0	34,0
Т.С.Т.	41480	41480	100,0	59400	59400	100,0	43,2
Разом спож. к-ви .	1004580	814640	81,0	1051400	1142570	78,7	40,2

Наводимо порівняння суми потрібного споживчим кооперативам—пайщикам Українбанку—банківського кредиту з сумою кредиту, фактично виданого Українбанком на 1-X-1926 року та наміченого його планом на 1-X-1927 р. (суми в тис. крб.).

Назва кооперативів	На 1-X-1926 р.			На 1-X-1927 р.			% збільшен. за рік	
	Сума потрібн. банків. кредиту	Фактичн. видано Українбанком	% задоволення потреби Українбанк.	Сума потрібн. банків. кредиту	Наміч. планом Українбанку	% задоволення потреби Українбанк.	Потреби в банківському кредиті	Суми кредитів Українбанку
Сільські сп. т-ва	1625	1133	69,6	2083	1730	84,1	28,1	52,7
Райспілки	9750	4875	50,0	11110	5850	52,7	13,9	20,0
Робселькопи	16410	9171	55,8	19450	11340	58,3	18,5	23,7
Разом спож. к-ви .	27785	15179	54,6	32643	18920	58,0	17,4	24,6

За відомостями на 1-X-1926 року, заборгованість споживчих кооперативів Українбанкові та Держбанкові — двом головним Банкам, що від них споживча кооперація одержує основну масу банківського кредиту, складала в тис. крб.:

Назва кооперативів	Українбанк	% заборгованости банкам	Держбанк	%	Разом
Кооперативи 1-ступня	10304	63,6	5900	36,4	16204
Райспілки	4875	55,6	3885	44,4	8760
Разом	15179	60,8	9785	39,2	24964

Взявши до уваги, що споживчі кооперативи, особливо Робкопи та Спілки, кредитуються в Промбанкові, Роскомбанкові й міських банках та порівнявши суму фактичної заборгованости банкам споживчих кооперативів із вирахованою для них сумою потрібного на 1-X-1926 року банківського кредиту, можна визнати, що ця остання приблизно відповідає дійсності.

При розгляді відсотків зросту кредитування Україбанком споживчої кооперації треба мати на увазі, що частина кредитів сільським споживчим товариствам, які не кредитуватимуться Банком безпосередньо, пройде через Райспілки.

Порівнюючи суми потрібного банківського кредиту з сумами кредиту Україбанку, треба визнати, що відсоток задоволення потреби в кредиті Україбанком має зрости в більшій мірі, ніж зростає потреба, що цілком відповідає завданням кооперативного Банку.

IV. Сільсько-господарська кооперація.

1. Сільсько господарські товариства.

На 1-жовтня 1926 року до складу пайщиків Банку входило 1.780 сільсько-господарських кредитових товариств, що складали до загальної кількости товариств по Україні, об'єднаних сільсько-господарськими спілками, 39,5%.

Протягом року кількість сільсько-господарських товариств—пайщиків Банку—має збільшитися до 1.925 або на 8%. До загальної кількости сільсько-господарських кредитових товариств України, що на 1-X-1927 року має зменшитися в звязку з переходом на статут фахових і споживчих товариств, пайщики Банку складатимуть 55%.

В залежності від фінансової міци, до перших трьох груп можна віднести на 1-X-1926 року 1.330 товариств і на 1-X-1927 року 1.540 товариств.

Обороти з продажем (по постачанню й по збутові) сільсько-господарських товариств—пайщиків Банку за 1926-1927 рік складають суму в 114.000 т. крб. Обороти за 1926—1927 рік мають скласти 163.000 тис. крб., збільшившися на 43%. По Україні, згідно з контрольними цифрами Сільського Господаря, обороти сільсько господарських товариств мають зрости на 34%. Зріст оборотів пайщиків намічено в більшому розмірі так через те, що взято на увагу збільшення числа пайщиків, як і те, що Україбанк обслуговує товариства з найбільш розвиненими товарово-посередницькими операціями.

При складанні планових балансів сільсько-господарських товариств було використано такі головні покажчики:

Дата	Структура активу в % %		Запас товарів у днях				Склад зобов'язань у % %			Поділ банківських кредитів у % %		
	Кошти в обігу	Кошти по-за обігом	Сіль.-госп. машини	Фабрикати	С.-г. продукти	% динаміки власних коштів	Товарові	Грошові	% банківських кредит. до суми грош. зобов'яз.	Сельбанківські для кредит. населен.		Інші
1-X-26 . . .	65	35	52	47	26	100	38	62	70	90		10
1-X-27 . . .	77	23	»	»	»	124	35	65	»	»		»

Першою чергою за допомогою цих покажчиків установлено було запас товарів для постачання та для збуту, що його повинні були мати сільсько-господарські товариства на 1-X-1926 року та на 1-X-1927 року.

Запас товарів було взято за 20% до суми балансу на 1-X-1926 р. й 18% на 1-X-1927 року; суму виданих позик 26% на 1-X-1925 й 38—на 1-X-1926 р.; дебіторів—за 15% на 1-X-1926 року й 16% на 1-X-1927 р.

Планові баланси всієї маси сільсько-господарських товариств—цайщиків Банку мають такий вигляд (суми в тисячах карбованців:

Дата	Актив: Обігові кошти	Актив: Кошти поза обігом	Баланс	Пасив: Кошти власні	Пасив: Кошти чужі	Сума потрібного банківського кредиту
1-X-26 р. . .	47870	25430	73300	19820	53480	1830
1-X-27 р. . .	69300	21180	90480	25220	65260	2760

В останній графі „Сума потрібного банківського кредиту“ проставлено суму банківського кредиту, за вилученням сельбанківських кредитів, призначену для кредитування населення. Сельбанківські короткотермінові кредити для розвитку роботи товариств до цієї суми ввійшли.

2. Сільсько-господарські спілки

Обороти 49 сільсько-господарських універсальних і кредитових спілок, що всі входять у склад пайщиків Українбанку, складають у тисячах карбованців:

	1925-1926	1926-1927	% динаміки
Постачання	37926	45360	119,6
Збут	55734	105840	190,0
Разом . . .	93660	151200	161,4

Передбачені обороти на 1926 1927 рік взято з контрольних цифр Сільського Господаря. Намічена динаміка оборотів по постачанню й по збуту яскраво свідчить про дальший напрямок господарчої роботи спілок.

Покажчики для складання планових балансів сільсько-господарських спілок було взято такі:

Дата	Структура активу в %%: Кошти в обігу	Структура активу в %%: Кошти поза обігом	Запас товарів у днях: С.-г. машини	Запас товарів у днях: Фабрикати	Запас товарів у днях: С.-г. продук.	Динаміка власних коштів	Склад короткотермінових зобов'язань у %%: Товар.	Склад короткотермінових зобов'язань у %%: Грош.	Склад короткотермінових зобов'язань у %%: % банк. кредиту до суми грошов. зобов'язань
1-X-26 р.	87,5	12,5	84	38	29	100	60	40	60
1-X-27 р.	„	„	60	33	26	132	„	„	„

Підставою до зменшення запасу товарів для постачання й для збуту була намічена вище тенденція до більш інтенсивного зросту збутових операцій в порівненні з постачальницькими. Збільшення ролі грошових зобов'язань в порівненні з дійсним станом на 1-IV в минулому році передбачено в з'язку з фінансовим зміцненням спілок, що дозволить їм у ширших розмірах використовувати кредити грошові, в першу чергу банківського характеру.

Наводимо планові баланси універсальних сільсько-господарських спілок у тисячах карбованців:

Дата	Актив: Кошти в обігу	Актив: Кошти поза обігом	Баланс	Пасив: Кошти довгочасн. користув.	Пасив: Кошти короткоср. користув.	Сума потрібного банківського кредиту
1-X-26 р. .	29370	4180	33550	9700	23850	5720
1-X-27 р. .	39090	5420	44510	14480	30030	7210

До суми потрібного кредиту універсальним сільсько-господарським спілкам, ввійшли всі короткотермінові банківські кредити, в тому числі й короткотермінові кредити сельбанків.

Суму потреби в банківському кредиті сільсько-господарських спілок треба збільшити на суму потреби фахових сільсько-господарських спілок.

На 1 жовтня 1926 року існувало 17 бурякових спілок, з молочарських, 2 садово-городньо-виноградарських, 1 хмільова, 1 меліоративна.

Із цих спілок входило в склад пайщиків Українбанку десять: 4 бурякових 3 молочарських, 2 садово-городньо-виноградарських, 1 хмільова. Таким чином, Українбанк охопив повністю фахові спілки всіх галузів, крім бурякових і меліоративної.

Сума кредитів, виданих Українбанком на 1-X-1926 року фаховим спілкам, складає 158 тис. крб., що дорівнюються приблизно 25% їхньої загальної заборгованости банкам.

Отже, суму потрібного їм на 1-X-1926 р. банківського кредиту можна встановити в 630 тис. крб.

Беручи для фахових спілок—пайщиків банку за рік потреби в банківському кредиті в 26%, як і для універсальних сільсько-господарських спілок, виводимо суму потрібного фаховим спілкам на 1-X-1927 року банківського кредиту в 790 тис. крб.

3. Підсумки по сільсько-господарських кооперативах

Місце, що його займають обороти пайщиків Українбанку в загальній сумі оборотів сільсько-господарських кооперативів, видно з такої таблиці (в тисячах карбованців):

Назва кооперативів	1925-1926: Обороти кооперативів України	1925-1926: Обороти пайщиків Банку	1925-1926: % оборотів пайщик. до заг. суми	1926-1927: Сума оборот. кооп. України	1926-1927: Сума оборотів пайщиків Банку	1926-1927: % оборот. пайщик. до заг. суми	% збільш. оборот. пайщиків у 1926-1927 р.
Сільсько-госп. т-ва	180000	114000	62,9	268000	163000	60,8	43,0
Сільсько-госп. універс. спілки . .	93660	93660	100,0	151200	151200	100,0	61,4
Разом . .	273660	207660	75,9	419200	314200	75,0	51,3

Наводимо порівнення сум потрібного сільсько-господарським кооперативам—пайщикам Українбанку—банківського кредиту з фактичною їх заборго-

ваністю Банкові на 1-X-1926 року та з сумами кредиту, наміченими в плані Банку на 1-X-1927 року (суми в тис. крб.):

Назва кооперативів	На 1-X-1926 р. Сума потрібн. банків кредиту	Фактич. видано Укрінбанком	% задов. потреби Укрінбанком	На 1-X-1927 р. Сума потрібн. банків. кредит.	Намічено в плані Укрінбанку	% задоволен. потреби Укрінбанку	% збільшення за рік Потреби в банків. кредиті	Суми кредитів Укрінбанку
С.-г. т-ва	1830	636	34,8	2760	1600	58,0	50,8	151,2
С.-г. спілки	6350	2132	33,6	8000	3840	48,0	26,0	80,0
Разом .	8180	2768	33,8	10760	5440	50,6	31,5	96,5

Порівнення динаміки потреби в банківському кредиті з динамікою кредитів, що їх намічає видати сільсько-господарській кооперації Укрінбанк, яскраво виявляє тенденцію Укрінбанку до можливо повнішого обслуговування сільсько-господарської кооперації в міру її фінансового зміцнення. Треба мати на увазі, що частина кредитів с.-г. т-вам, які Укрінбанк не обслуговуватиме безпосередньо, піде через с.-г. спілки, і це змінить наведене в таблиці співвідношення зросту потреби в банк. кредиті й задоволення її Укрінбанком.

Фактична заборгованість с.-г. кооперативів банкам на кінець 1925-1926 року складала в тис. крб.

Назва кооперативів	Укрінбанк Сума	% до заг. суми	Держбанк Сума	% до заг. суми	Сельбанк [1] Сума	% до заг. суми	Разом
С.-г .т-ва . . .	636	28,1	463	20.4	1161	51,5	2260
С.-г. спілки . .	2132	31,7	1752	26,0	2846	42,3	6730
Разом .	2768	30,8	2215	24,6	4007	44,6	8990

В цій таблиці по спілках взято суми всіх короткотермінових банківських кредитів, використаних ними; по товариствах наведено суми короткотермінових банківських кредитів, за вилученням кредитів, одержаних для кредитування населення.

Різниця, між сумою потреби, врахованою на 1-X-1926 року, та сумою фактично використаного банківського кредиту дає суму потреби в банківському кредиті сільсько-господарських товариств і спілок, що не входять у склад пайщиків Банку й ним не обслуговуються.

V. Кустарно-промислова кооперація.

1. Кустарно-промислові товариства й артілі.

На 1-X-1926 року в склад пайщиків Банку входило 260 кустарно-промислових кооперативів першого ступня—32% всіх товариств і артілів, об'єднаних кустарно-промисловими спілками й 15% загальної кількости товариств і артілів по Україні.

Протягом року кількість кустарно-промислових кооперативів—пайщиків Банку—має зрости на 15%—до 300.

[1]) По Сельбанках взято відомості на 1-IX-1926 року.

Обороти кустарно-промислових кооперативів-пайщиків Банку—за 1925-1926 рік складають 14 міл. крб.—В 1926-1927 році ця сума має зрости до 18 міл. крб.—на 28%.

Відсоток збільшення оборотів установлено відповідно до зросту продукції й оборотів з її реалізацією всієї низової кустарно-промислової кооперації (на 24%), а також беручи на увагу збільшення кількости пайщиків Банку. Передбачені обороти пайщиків Банку в 1926-1927 році дорівнюються 20,4% оборотів низових кустарно-промислових кооперативів за передбаченнями Кустектпорту.

Головні покажчики до складання планових балансів:

Дата	Структура активу в %%		Запас товарів і матеріялів у днях	% динам. пайового капіталу	Склад короткотермінових зобов'язань у %%		% банківського кредиту до суми короткот. грошових зобов'язань
	Кошти в обігові	Кошти по-за обігом			Товарові	Грошові	
1-X-1926 р. . .	85,0	15,0	45	100	40	60	45
1-X-1927 р. . .	87,5	12,5	40	190	50	50	—

Збільшення відсотка товарових зобов'язань передбачено в звязку з розвитком союзної мережі кустарно-промислової кооперації та повнішого, ніж у цей час, обслуговування спілками товариств і артілів.

Планові баланси кустарно-промислових товариств і артілів, що входять до складу пайщиків Укрaїнбанку, в тис. крб.:

Дата	Актив		Баланс	Пасив		Сума потрібного банків. кредиту
	Кошти в обігові	Кошти по-за обігом		Кошти довгочасн. користув.	Кошти короткоч. користув.	
1-X-1926 р. . . .	10670	1820	12490	6140	6350	1710
1-X-1927 р. . . .	16180	2300	18480	9030	9450	2130

Інтенсивний зріст коштів довгочасного користування пояснюється нагромадженням власних коштів, за рахунок прибутків, що їхні розміри значно перевищують прибутки споживчих і сільсько-господарських кооперативів.

2. Ощадно-позичкові товариства [1]).

На 1-X-1926 року Укрaїнбанк охоплював 165 товариств—84% всіх ощадно-позичкових товариств України.

Можна передбачати, що до 1-X-1927 року всі існуючі тепер 200 ощадно-позичкових товариств увійдуть у склад пайщиків Банку.

Зріст кредитових операцій ощадно-позичкових товариств повинен відповідати темпові зросту продукції й оборотів кустарно-промислових кооперативів, що з ними органично звязані ощадно-позичкові товариства.

Суми цінностей, зв'язаних із комісово-посередницькою роботою ощадно-позичкових товариств (товари, дебітори), було взято на 1-X-1926 року в 55% і на 1-X-1927 року в 50% до суми виданих позик, виходячи з дійсного співвідношення цінностей у балансах пайщиків Банку та намічаючи де-яке зменшення ролі посередницьких операцій.

---

[1]) Ощадно-позичкові товариства віднесено до цього розділу, оскільки вони входять у склад системи кустарно-промислової кооперації.

Крім того, було використано такі покажчики:

Дата	Структура активу в %% Кошти в обігові	Кошти по-за обігом	Динаміка пайового капіталу	Поділ короткотермін. зобов'язань у %% Товарові	Грошові	% банківського кредиту до суми короткотермінових грошових зобов'язань
1 X-26 р. . . .	92	8	100	20	80	55
1-X-27 р. . . .	„	„	125	„	„	„

Планові баланси ощадно-позичкових товариств у тис. крб.:

Дата	Актив Кошти в обігові	Кошти по-за обігом	Баланс	Пасив Кошти довгочасн. користув.	Кошти короткот. користув.	Сума потрібного банківськ. кредиту
1-X-26 р. . . .	5330	470	5800	2010	3790	1670
1-X-27 р. . . .	6400	550	6950	2600	4350	2100

3. Кустарно-промислові спілки.

Україбанк охоплював на 1-X-1926 року 13 кустарно-промислових спілок. Передбачено, що протягом року число спілок збільшиться до 20, і що всі вони ввійдуть у склад пайщиків Банку.

Обороти кустарно промислових спілок за 1925-1926 рік складають 21 міл. крб. В 1926-1927 році вони мають збільшитися на 26%—до 26,5 міл. крб.

Для складання планових балансів було прийнято такі покажчики:

Дата	Структура активу в %% Кошти в обігові	Кошти по-за обігом	Динаміка пайового капіталу	% чистого зиску до оборотів	Склад короткотермінових зобов'язань у %% Товарові	Грошові	% банківського кредиту до суми короткот. грошових зобов'язань
1-X-26 р. . .	93	7	100	5	45	55	60
1-X-27 р. . .	94	6	170	3,5	50	50	—

Зміну покажчиків зроблено на підставі перспектив обслуговування спілок з боку ново організованого центру та їхнього фінансового зміцнення.

Планові баланси кустарно-промислових спілок у тис. крб.:

Дата	Актив Кошти в обігові	Кошти по-за обігом	Баланс	Пасив Кошти довгочасн. користув.	Кошти короткоч. користув.	Сума потрібного. банківськ кредиту
1-X-26 р. . . .	6670	500	7170	2230	4940	1630
1-X-27 р. . . .	12010	790	12800	4530	8270	2480

4. Підсумки по кустарно-промислових кооперативах.

Порівнення сум потрібного кустарно-промисловим кооперативам банківського кредиту з їхньою фактичною заборгованістю Українбанкові на 1-X-1926 року та сумами, наміченими в плані Банку на 1-X-1927 року, має такий вигляд (суми в тисячах карбованців):

Назва кооперативів	На 1-X — 1925			На 1-X — 1926			% збільшення за рік	
	Сума потріб. банківськ. кредиту	Фактичн. сума заборг. Українбанк.	% задоволення потреби Українбанком	Сума потр. банк. кредиту	Сума намічена в плані Українбанку	% задоволення потреби Українбанком	Потреби в банков. кредиті	Суми кредитів Українбанку
К/пр. т-ва й артілі . .	1710	696	38,2	2130	1100	56,1	24,5	58,0
Ощадно-поз. товариства	1670	634	38,0	2100	1020	48,5	25,7	60,9
Куст.-пром. спілки . .	1630	766	46,4	2480	1250	50,4	52,1	63,2
Разом .	5010	2096	41,8	6710	3370	50,2	33,9	60,8

Фактична заборгованість кустарно-промислових кооперативів Українбанкові та Держбанкові на 1-X-1926 року складала (суми в тис. крб.).

Назва кооперативів	Українбанк		Держбанк		Разом
	Сума	% до суми заборгов. обом Банк.	Сума	% до суми заборгов. обом Банк.	
К/пр. т-ва й спілки [1] . .	1462	41,1	2094	58,9	3556
Ощадн.-позичк. товариств.	634	44,0	806	56,0	1440
Разом	2096	42,0	2900	58,0	4996

Наведені суми фактичної заборгованости двом Банкам, що являються головними постачальниками банківського кредиту кустарно-промисловій кооперації, а також місце в цій заборгованості Українбанку приблизно відповідають наведеним вище цифрам. Заборгованість кустарно-промислових кооперативів Промбанкові й іншим Банкам безумовно збільшить суму використаного на 1 X-1926 року банківського кредиту, і сума врахованого кредиту на 1-X 1926 р. буде меншою від дійсної заборгованости Банкам. Але, так і повинно бути, бо потребу в банківському кредиті вираховувалося лише для пайщиків Банку, що є частиною загальної маси кустарно-промислових кооперативів.

---

[1]) Заборгованість товариств і спілок взято однією сумою, бо в відомостях Держбанку не наведено розподілу заборгованости кустарно-промислових кооперативів I і II ступнів.

VI. Загальні підсумки.

В загальній сумі передбачених на 1926-1927 рік оборотів кооперативів першого й другого ступнів пайщики Українбанку мають заняти таке місце (суми в мілл. крб.):

Назва кооперативів	Обороти кооперативів України	Обороти пайщиків Українбанку	% відношення оборот. пайщиків до оборотів кооперативів України
Сільські споживчі т-ва .	470	213	45,3
Робкопи	647	595	91,9
Райспілки	334	334	100,0
Разом спож. т-ва .	1451	1142	78,7
Сільсько-госп. т-ва . . .	268	163	60,8
Сільсько-господ. спілки .	151,2	151,2	100,0
Разом с.-г. к-ви .	419,2	314,2	75,0
Куст. пром. т-ва й артілі .	88	18	20,4
Куст. пром. спілки . . .	26,5	26,5	100,0
Разом к/пр. к-ви .	114,5	44,5	39,4
В с ь о г о . . .	1984,7	1500,7	75,6

Наводимо зведену таблицю вирахованої для пайщиків Українбанку потреби в короткотерміновому банківському кредиті в порівненні з фактичною заборгованістю Банкові на 1-X-1926 року та кредитами, наміченими в плані Банку на 1-X-1927 року (суми в тис. крб.):

Назва кооперативів	На 1-X-1926			На 1-X-1927			% збільшення за рік	
	Сума потріб. банків. кредиту	Фактичн. заборгов. Українбанк.	% задовол. потреби Українбанк.	Сума потріб. банківськ. кредиту	Сума, намічена в плані Українбанк.	% задовол. потреби Українбанк.	Потреби в банківськ. кредиті	Суми кредитів Українбанку
Сіл. спож. т-ва . .	1625	1133	69,6	2083	1730	84,1	28,1	52,7
Робкоопи	16410	9171	55,8	19450	11340	58,3	18,5	23,7
Райспілки	9750	4875	50,0	11110	5850	52,7	13,9	20,0
Разом спож. к-ви	27785	15179	54,6	32643	18920	58,0	17,4	24,6
С.-госп. т-ва . . .	1830	636	34,8	2760	1600	58,0	50,8	151,2
С.-госп. спілки . .	6350	2132	33,6	8000	3840	48,0	26,0	80,0
Разом с.-г. к-ви	8180	2768	33,8	10760	5440	50,6	31,5	96,5
Куст. пром. т-ва .	1710	696	38,4	2130	1100	56,1	24,5	58,0
Ощ. поз. т-ва . .	1670	634	38,0	2100	1020	48,5	25,7	60,9
Куст. пром. спілки	1630	766	46,4	2480	1250	50,4	52,1	63,2
Разом к/пр. к-ви	5010	2096	41,8	6710	3370	50,2	33,9	60,8
В с ь о г о . . .	40975	20043	48,9	49856	27730	55,6	21,7	38,3

Отже при збільшенні за рік потреби кооперативів головних галузів в банківському кредиті на 21,7% Українбанк має збільшити їм кредити на 38,3%. Відповідно до загальної державної політики в напрямку збільшеного

кредитування виробництва, а також у звязку з тенденцією Банку до повнішого обслуговування сільсько-господарської та кустарно-промислової кооперації, темп зросту наміченого Українбанком кредитування цих галузів перевищує темп зросту їхньої потреби в банківському кредиті в більшій мірі, ніж це має місце по споживчій кооперації.

В закінчення подаємо зведену таблицю фактичної заборгованости на 1-X-1926 року кооперативів I й II ступнів основних галузів кооперації Українбанкові, Держбанкові та Сельбанкам, при чому відомості про заборгованість Сельбанкам взято на 1 IX-1926 року й лише для сільсько господарських кооперативів (суми в тисячах корбованців):

Назва кооперативів	Українбанк Сума	Українбанк % до загальної суми	Держбанк Сума	Держбанк % до загальної суми	Сельбанк Сума	Сельбанк % до загальної суми	Разом Сума	Разом %
Сільські спож. т-ва та робкопи	10304	63,6	5900	36,4	—	—	16204	100
Райспілки . . .	4875	55,6	3885	44,4	—	—	8760	100
Разом сп. к-ви	15179	60,8	9785	39,2	—	—	24964	100
С.-г. товариства	636	28,1	463	20,4	1161	51,5	2260	100
С.-г. спілки . .	2132	31,7	1752	26,0	2846	42,3	6730	100
Разом с.-г. к-ви	2768	30,8	2215	24,6	4007	44,6	8990	100
К/пр. т-ва й спіл.	1462	41,1	2094	58,9	—	—	3556	100
Ощ.-поз. т-ва	634	44,0	806	56,0	—	—	1440	100
Разом к/пр. к-ви	2096	42,0	2900	58,0	—	—	4996	100
Всього . .	20043	51,5	14900	38,2	4007	10,3	38950	100

Вся сума дійсно використаних кооперативами I й II ступнів на 1-X-1926 р. банківських кредитів перевищує 38.950 тис. крб. заборгованости головним банкам, що кредитують кооперацію, бо до наведеної суми не війшла заборгованість Промбанкові, Роскомбанкові й міським банкам.

Заборгованість української кооперації Промбанкові й Роскомбанкові складає на 1 X-1926 року 8,7% суми заборгованости чотирьом комерційним банкам; тому, можна припустити, що заборгованість кооперації иншим банкам, крім зазначених у таблиці, не перевищує 10% заборгованости Українбанкові, Держбанкові й Сельбанкам. Додавши до 38.950 тис. крб. 10%, одержимо суму фактично використаних кооперативами перших двох ступнів кредитів у 42.845 тис. крб.

Порівнюючи цю суму з сумою врахованою на 1-X-1926 року потреби в банківському кредиті, а також беручи на увагу, що поза впливом Українбанку лишається невелика частина кооперативів, які потрібують банківського кредиту й можуть його одержати, можна визнати, що врахована на 1-X-1926 р. сума відповідає сумі дійсної потреби пайщиків Банку в банківському кредиті.

Оперативні звязки Украïнбанку з пайщиками.

Взаємовідносини Украïнбанку з пайщиками що до обслуговування їх кредитами та звязки самої кооперації з своїм кооперативним фінансовим центром протягом минулого року значно поліпшали. Кооперативні організації поволі засвоюють необхідність існування свого регулюючого фінансового центру, який цілком міг би взяти на себе організацію фінансового господарства всіх ступнів і галузів кооперації. Поруч із цим намічається відход кооперації від инших банків, як це видно з таких даних, про розвиток обслуговування ріжними банками кооперації та співвідношення депозитів до кредитування (в тис. крб.):

НАЗВА БАНКІВ	На 1-X-1924 р.		На 1-X-1925 р.		На 1-X-1926 р.	
	абс. числа	в % % до заг. суми	абс. числа	в % % до заг. суми	абс. числа	в % % до заг. суми
Держбанк						
Кредитування	14456	54,7	23967	54,8	26249	44,8
Депозити	1204	50,7	4127	43,0	4746	32,2
% % депоз. до кредитування .	8,3	—	17,2	—	18,1	—
Промбанк						
Кредитування	2467	9,3	1387	3,2	2214	3,8
Депозити	306	12,9	582	6,1	813	5,5
% депоз. до кредитування . .	12,4	—	42,0	—	36,7	—
Роскомбанк						
Кредитування	—	—	677	1,5	2779	4,7
Депозити	—	—	442	4,6	1173	7,9
% депоз. до кредитування . .	—	—	65,3	- -	42,2	—
Украïнбанк						
Кредитування	9497	36,0	17707[1]	40,5	27367[1]	46,7
Депозити	864	36,4	4443	46,3	8016	54,4
% депоз. до кредитування . .	9,1	—	25,1	—	29,3	—
По всіх банках:						
Кредитування	26420	100	43738	100	58609	100
Депозити	2374	100	9594	100	14748	100
% депоз. до кредитування . .	9,0	—	21,9	—	25,2	—

Поперше, змінився структурний відсоток що до обслуговування кооперації кредитуванням в бік відносного збільшення питомої ваги Украïнбанку. Далі, наростає питома вага депозитів до суми кредитування, піднявшись з 9,0% до 25,1%. % депозитів до кредитування на останньому місті стоїть ввесь час по Держбанку, даючи невеличке збільшення протягом двох років. По Украïнбанку визначилось значне збільшення % депозитів до кредитування (з 9,1% до 29,3%), по Промбанку та Роскомбанку, де цей % був надзвичайно високий; він розпочинає значно падати, але все-ж таки поки що залишається найвищим.

Таким чином кооперація в цілому і по лінії кредитування і по лінії депозитів поступово відходить від инших банків, все тісніше ув'язуючись з Украïнбанком.

---

[1]) В т. ч. кредитування неукраїнської кооперації на 1-X-25 року 115 тис. крб. і на 1-X-26 р. 660 тис. карб.

За окремими газузями кооперації ув'язка мала таку поквартальну динаміку з 1-IV-25 року—з моменту, коли почалось це спостереження: [1])

ВИДИ КООПЕРАЦІЇ	в % до кредитування	На 1-IV — 25 р.	На 1-VII — 25 р.	На 1-X — 25 р.	На 1-I — 26 р.	На 1-IV 26 р.	На 1-VII — 26 р.	На 1-X — 26 р.
Споживча	депозити	14,3	16,9	30,9	31,7	22,7	18,0	28,4
	паї та депозити	33,0	33,5	46,5	46,2	36,3	30,4	39,8
С.-господ.	депозити	5,1	14,3	12.0	5,9	7,8	13,6	37,5
	паї та депозити	27,9	35,9	22,8	15,6	20,3	30,5	56,4
Кустарно-промислова	депозити	5,1	4,3	17,2	10,4	8,1	10,5	14,7
	паї та депозити	18,3	15,1	26,5	18,5	16,2	20,5	24,7
Кредитова	депозити	8,3	5,6	22,5	43,6	48,4	7,7	27,7
	паї та депозити	29,9	22,5	37,7	—	—	26,3	45,5
Инша	депозити	163,1	81.1	83.3	55,6	61,9	52,8	45,3
	паї та депозити	190,9	98,1	93,1	—	—	64,8	54,7
Разом	депозити	14,1	16,8	25,2	21,6	19,0	18,1	30,0
	паї та депозити	33,8	34,2	38,4	33,7	31,8	31,3	42,6

За винятком групи „иншої кооперації", куди увійшла видавнича, житлова та інвалідна кооперація, найкраще трималa ув'язку по лінії депозитів споживча кооперація, що зменшила депозити у відсотковому відношенні до кредитування на 1-VII-26 року під впливом кон'юнктурних причин. Раптове збільшення % по сільсько-господарській кооперації пояснюється отже не стільки збільшенням депозитів, скільки зменшенням її обслуговування Українбанком по лінії низових товариств через їх фінансово-економічну слабість.

На 1-X-25 року відношення депозитів до кредитування досягло рекордної величини—30%; таким чином питома вага коштів кооперації в самообслуговуванні кредитуванням через систему кооперативного кредиту де-далі збільшується. Сталося це через поліпшення загального фінансово-економичного стану кооперації, яке відбулось протягом минулого року.

Але-ж скористування резервів в формі біжучих рахунків за видами та ступнями кооперації уявляє надзвичайно ріжноманітну картину. Низові кооперативи скористовують надзвичайно малий % резервів в кредитових установах (крім робкоопів) почасти через відсутність цих установ в містах їх перебування. В цьому відношенні перед системою кооперативного кредиту стоїть велике завдання—найти практичні форми й засоби до охоплення цих коштів та втягнення в кредитові канали по лінії обслуговування кооперативів.

Організація розрахункових операцій—один із перших кроків, який може стимулювати приплив вільних резервів до кредитової системи й збільшити їх ефективну роботу.

В якій мірі та по якому напрямку було скористовано резерви різними галузями кооперації за ступнями по пайщиках Українбанку видно з таких

---

[1]) Без кредитування неукраїнської кооперації.

даних, що детально розроблено було на 1-IV-1926 року (без кооперативних центрів):

Види та ступені кооперації	% біжучих рахунків до суми резервів	% біжучих рахунків в Українбанку	
		до всіх резервів	до всіх біжухих р-ків
Райспоживспілки	68,4	25,3	36,9
Сільські спож. т-ва	2,1	2,1	100
Найбільші ЦРК.	49,7	20,9	42,0
Середні та дрібні робкопи	50,4	15,1	30,4
Робкопи Донбасу	74,3	35,3	47,4
Транспортові т-ва	61,3	14,2	23,2
С.-господ. спілки	55,7	8,2	14,7
С.-госп. т-ва	27,5	4,0	14,7
Куст. пром. спілки	70,4	8,6	12,4
Куст. пром. т-ва та артілі	66,1	13,0	19,6
Ощ. поз. т-ва	65,9	3,6	5,5
По всіх кооп. орган.	50,7	17,5	34,5

Ефективно було скористовано лише 50,7% резервів, при чому по споживчих т-вах цей % виносить лише 2,1, по лінії ж Українбанку скористування виносило лише 17,5% всіх резервів і 34,5% всіх біжучих рахунків.

Наскільки значними були нескористовані резерви пайщиків Українбанку в абсолютних числах, видно з таких даних, що є значно меншими за фактичні по 1 ступню. Сума резервів виносила 9403,8 тис. карб., сума біжучих рахунків 4765,9 тис. карб. і сума біжучих рахунків в Українбанку 1644,7 тис. карб. Крім слабого скористування кооперацією резервів взагалі, скористування в формі біжучих рахунків в кооперативному банкові є зовсім незначним.

Більш детальну характеристику звязку окремих галузів та ступнів кооперації по лінії депозитів порівнюючи з кредитуванням дають такі дані:

№№ по Ч.Ч.	Галузі та ступні кооперації	На 1-X-1925 року		На 1-IV-1926 року	
		Із 100 карб. депозитів припадало на Українбанк	Із 100 карб. кредиту було одержано в Українбанку	Із 100 карб. депозитів припадало на Українбанк	Із 100 карб. кредиту було одержано в Українбанку
	Споживча				
1.	Райспілки	31,0	39,0	36,9	38,9
2.	Спож. т-ва	64,3	78,9	100,0	75,4
3.	Найбільші ЦРК.	39,6	30,0	42,0	29,6
4.	Середні та дрібні робкопи	42,9	41,7	30,4	48,9
5.	Робкопи Донбасу	38.9	55,3	47,4	55,8
6.	Транспортові	20,3	10,9	23,2	68,2
	Сільсько-господарські				
1.	Райспілки	23,4	30.2	14,7	32,2
2.	С.-господарські т-ва	22,5	8,9	14,7	7,0
	Куст. пром.				
1.	Спілки	—	—	12,4	33,8
2.	Артілі та т-ва	—	—	19,6	60,6
	Кридитова				
1.	Ощ. позичкові т-ва	—	—	5,5	31,1

Хоча співвідношення поміж депозитами та кредитуванням за всіма галузями та ступнями й змінилось до кращого, одначе ше обслуговування Українбанку було вищим за звязки кооперації з ним по лінії депозитів порівнюючи

з иншими банками. Підвищення ув'язки по лінії депозитів спостерігалось по всьому масиву споживчої кооперації, за винятком середніх та дрібних робкопів і упало по сільсько-господарській кооперації.

Коли низьку ув'язку низових кооперативів з установами Українбанку по лінії депозитів можна пояснити відсутністю установ в містах перебування кооперативів, то цього не можна сказати про кооперативи II-го ступня. Транспортові товариства, що перебувають в місценаходженні добре поставлених установ Українбанку, із 100 карбованців своїх депозитів тримали в Українбанку лише 23,2 крб., а із 100 крб. всіх одержаних кредитів мали в Українбанку 68,2 крб. Те-ж можна зауважити й про робкопи Донбасу та особливо про сільсько-господарські та кустарно-промислові спілки.

Звязки пайщиків з Українбанком по лінії депозитів в порівнянні з иншими банками та участь коштів самої кооперації в обслуговуванні кредитами в формі депозитів за галузями та ступнями кооперації уявляли таку картину:

Види та ступні кооперації	% біжучих рахунків до кредитування		
	По Українбанку	По инших банках	По всіх банках
Райспоживспілки	15,3	16,7	16,1
Сільські спож. т-ва	2,9	0,0	2,2
Найбільші ЦРК	11,5	6,6	8,1
Середні та дрібні Робкопи	10,1	22,7	16,5
Робкопи Донбасу	36,7	54,0	44,9
Транспортові т-ва	17.3	130,0	50,8
Сільсько-госп. Спілки	2,4	6,6	5,2
Сільсько-госп. т-ва	7,1	3,1	3,4
Куст. пром. спілки	2,0	7,3	5,5
Куст. пром. т-ва та арт.	4,2	26,6	13,0
Ощ.-поз. т-ва	1,6	11,9	8,7

За винятком найбільших ЦРК, сільських споживчих т-в та сільськогосподарських т-в, всі останні ступні по всіх галузях були звязані по лінії депозитів порівнюючи з кредитуванням з иншими банками краще ніж з Українбанком. Як видно з попередньої таблиці, лише за останні часи піднеслися звязки кооперації з Українбанком по лінії депозитів. Які банки своєю роботою утворювали розрив кооперації з Українбанком по лінії депозитів, видно з першої таблички цього розділу. % депозитів до кредитування по Держбанку виносив на 1 X—1926 року всього 18,1; таким чином не Держбанк відтягав депозити кооперації на перешкоду Українбанкові. Инша стоїть справа з Роскомбанком і особливо з Промбанком, по яких % депозитів до кредитування на 1-X—26 р. хоть і впав значно порівнюючи з 1-X—1925 року, одначе остався дуже високим (42,2% по Роскомбанку і 36,7% по Промбанку).

Участь коштів самої кооперації в кредитуванні в формі депозитів та паїв за ступнями та галузями характеризувалось такими даними:

Ступні та галузі кооперації	Сума паїв та депозитів в %% до кредитування
Споживчі спілки	28,3
Сільські спож. т-ва	36,8
Найбільші ЦРК.	20,5
Середні та дрібні Робкоопи.	25,4
Робкоопи Донбасу	54.4
Транспортові Т-ва	27,1
Сільсько-госп. спілки	14,9
Сільсько-госп. т-ва	44,5
Куст.-пром. спілки	11,6
Куст.-пром. Т-ва та артілі	12,5
Ощадно-позичкові т-ва	12,1

По с.-г. т-вах великий % паїв та депозитів до кредитування пояснюється зменшенням кредитування через їх несприятливий фінансово-економічний стан. В найбільшій мірі забезпечено кредитування коштами самих кооперативів по робкоопах Донбасу та сільських споживчих товариствах. По сільських споживчих товариствах резерви по лінії біжучих рахунків скористовано лише на 2,1%; очевидно при раціональному скористуванні каси в біжучих рахунках забезпечення кредитування коштами кооперативів можна би було значно підняти.

Нарешті слід зупинитися більш детально на обслуговуванні Українбанком кооперативів; воно характеризується покажчиками такої таблиці:

Види та ступні кооперації	Пересічні суми кредиту (в тис. карб.)			Сума скористованого в Українбанку кредиту в %%				
	Відкритого	Скористованого	% скористованого кредиту до відкритого	(До всіх забов'язань грошевих і товаров.	До грошевих забов'язань	До банківських забов'язань	До пересічного місячного обороту по продажу	Кредитування в інших банках в %% до обороту
Райспоживспілки	76,3	61,5	80,6	7,7	27,7	38,9	12,3	19,2
Сільські спож. т-ва	1,2	0,6	50,0	10,6	31,6	75,4	7,3	2,5
Найбільші ЦРК	165,0	150,2	91,0	8,9	24,4	29,6	16,8	40,1
Середні та дріб. робкоопи	9,7	6,9	71,1	10,2	34,6	48.9	11,9	12,4
Робкоопи Донбасу	65,4	43,0	65,7	9,7	34.8	55,8	17,6	13,9
Транспортові т-ва	131,0	113,5	86,3	8,9	60,2	68,2	17.5	8,2
Сільсько-госп. спілки . . .	35,2	37,6	106,8	7,0	17,1	32,2	24,3	51,0
Сільсько-госп. т-ва	1,2	0,8	68,1	3,1	4,9	7,0	10,5	146,1
Куст. пром. спілки	18,9	45,5	240,4	11,9	22,3	33,8	28,6	56,0
Куст. пром. т-ва та артілі	3.3	7,9	238.0	19,5	28.8	60,6	38,7	25,6
Ощадно-позичкові т-ва . .	1.9	2,7	143,0	14,6	18,3	31,1	41,8	91,9

Зовсім незначну суму виносили скористовані кредити по сільських споживчих товариствах, сільсько-господарських, середніх робкоопах та ощадно-позичкових товариствах.

В складі забов'язань (товарових та грошевих), які характеризують розмір оперативних звязків ріжних ступнів та галузів кооперації з Українбанком, заборгованість була невисокою (від 3,1 до 19,5%), в складі грошевих—трохи вищою і в складі банківських, коли виключити сільсько господарські товариства, що мали високу заборгованість Сельбанкам, та ощадно-позичкові т-ва,—від 30 до 75,4%. Найбільше обслуговування кредитуванням спостерігалось по лінії сільських споживчих товариств, транспортових та по робкоопах Донбасу.

Обслуговування кредитуванням обороту кооперативів, порівнюючи з іншими банками, на 1-IV по деяких кооперативах було також ще незначним. Виключивши сільсько-господарські та ощадно-позичкові, по останніх будемо мати таке співвідношення: по райспоживспілках, найбільших ЦРК, середніх та дріб-них робкоопах, сільсько-господарських та кустарно-промислових спілках обслуговування обороту іншими банками було вищим і по останніх кооперативах—нижчим за обслуговування Українбанку. Зріст заборгованости кооперації Українбанкові, що спостерігався протягом року, змінив співвідношення заборгованости окремих кооперативних ступнів, одначе дані, що наведено вище, є характерними для стосунків з Українбанком ріжних кооперативних ступнів.

Більше або менше обслуговування Українбанком ріжних видів та ступнів кооперації залежало, головним чином, від фінансово-економічного стану та розміру оборотів кооперативних організацій та від структури й розміру коштів самого Банку.

Що до залежности обслуговування від фінансово-економічного стану кооперативів, то вона виявилась в обслуговуванні низової с.-г. кооперації. Розмір оборотів мав вплив на скорочення обслуговування дрібних кооперативів у звязку з постановою річних зборів пайщиків минулого року про відход від безпосереднього обслуговування цих кооперативів.

Структура пасивів Банку була одним із головніших чинників, що впливали на характер кредитових операцій та відбор клієнтури. В складі оборотних коштів Банку було лише коло 15% коштів довгочасного користування; в складі коштів короткочасного користування 65,5% припадало на депозити, що мали надзвичайну текучість, яка поступово підвищувалась. В 1924-25 році текучість ця дорівнювалась покажчикові в 13,1 днів, в лютому 1926 року—8,8 дня в квітні—6,8, в червні—7,0 і в липні—6,2 дня. Від структури та характеру пасивів залежали строки кредитів; на відборі клієнтури це відбилось в тому відношенні, що Банк повинен був строго підходити до кредитоспроможности й кредитової дисципліни своїх клієнтів, і пильно стежити за забезпеченням коштів. Після періоду безвідповідальности що до платіжних забов'язань, яким характеризувалась в попередні роки більшість кооперативів, трудно було налагоджувати кредитову дисципліну клієнтів; минулий рік характеризується великими досягненнями в цьому відношенні, які в значній частині завдячуються роботі Українбанку.

Дальший розвиток Українбанку, як кредитової установи, вимагає побільшення коштів довгочасного користування, зокрема пайового капіталу та довготермінових позик, з огляду на ту диспропорцію, яка помічається в його пасивах; лише при таких умовах можуть поширитись розміри й поліпшати умови обслуговування кооперації кредитуванням та буде забезпечено нормальний розвиток Банку.

Мережа установ Українбанку.

Питання про мережу установ Українбанку являється одним із найважливіших в роботі Банку, і од тії чи іншої його постановки та вирішення залежить весь хід дальнішого розвитку Банку.

Це питання стоїть зараз актуально перед всіма банками—в звязку з проблемою перегляду кредитової системи Союзу та плановим унормуванням регулюючими органами сучасної мережі установ всіх банків, але для Українбанку воно ще більше ускладняється особливою природою Українбанку. Будучи банком кооперативним (цеб-то організованим кооперацією для задоволення її фінансових потреб), а не банком кооперації, як інші банки (Банк Зовнішньої Торгівлі, Укрсельбанк—банк сільського господарства і т. ин.), Українбанк в питанні про мережу, крім властивих всім банкам загальних моментів господарчої доцільности, повинен ураховувати і потреби кооперативної периферії, що іноді вимагають існування установ Банку навіть там, де немає достатніх умов для всебічного розвитку банківської роботи. Отже, поскільки основною метою для Українбанку являється обслуговування кооперативної системи кредитом, решта операцій повинна бути для нього не самоціллю, а лише засобом для вказаної основної мети. Також і саму господарчу доцільність тієї чи іншої мережі Українбанку треба розуміти у відношенні не лише до самого банку, або до частини кооперативної клієнтелі, а до всієї кооперативної системи, яку банк повинен як-найповніше охопити обслуговуванням в кредиті, причому з таким розрахунком, щоб це обслуговування в максимальному пересічному розмірі здешевлювало роботу кооперації.

Уже з вищенаведеного випливає відповідь на питання, якою, що до масштабу, повинна бути мережа установ Українбанку? Вона повинна бути такою, щоб

обслуговування нею всієї кооперативної системи в пересічних розмірах кредитом було: 1) найбільш рівномірним, 2) найповнішим, 3) найшвидчим і 4) найдешевшим.

Перше, друге й третє завдання досягаються при найбільш розвиненій мережі—чим ближче до кооперативної периферії наближено апарат банку—тим обслуговування буде більш скорішим, рівномірнішим і навіть повнішим (останнє тому, що більша мережа притягає більше коштів з грошевого ринку). Четверте завдання—складніше, бо так занадто велика мережа удорожчує кредит збільшенням вартости апарату банку, як і занадто мала—удорожчує його збільшенням транспортних та ин. видатків клієнтели, або примушує її користуватись дорожчим кредитом з інших джерел.

Отже, треба шукати середину. Точних норм в сучасних умовах відродження нашої економіки, що поступово змінюються, встановити трудно. Однак практика роботи Банку показала, що в сучасний момент найбільш доцільним було-б розташування мережі Банку по принципу адміністративного районування (округи) з таких причин:

а) в основу адміністративного районування покладено економічний принцип (кожна округа—суцільний економічний район), що створює необхідні передумови для розвитку банківської роботи в межах округ;

б) кооперативну систему побудовано теж за цією ознакою—шляхом розмежування низової периферії між округами, в яких розташовано і другоступневі об'єднання (райсоюзи);

в) існуюча сучасна мережа Банку, що утворилася в наслідок органічного росту Банку і в основній своїй масі виправдала своє існування, розташована переважно по округах.

Переходячи до оцінки існуючої мережі, необхідно в кілька словах зупинитися на її історії.

Було установ Банку:

на 1-X-22 р.	. . . .	3
„ 1-X-23 р.	. . . .	27
„ 1-X-24 р.	. . . .	147 (105 робкас)
„ 1-X-25 р.	. . . .	55
„ 1 X-26 р.	. . . .	51

Як показують вищенаведені данні,—період бурхливого стихійного зросту установ н/Банку за 22—24 р. р. змінився різким зменшенням їх в 24-25 р. р. (ліквідація робкас) і дальнішим скороченням в 25-26 р. р. Головною причиною зменшення мережі була грошева реформа, після якої дальніше існування робкас, народжених радзначним періодом, являлось недоцільним; але відограв значну ролю також і плановий момент, що в останній час був покладений в основу перегляду і унормування мережі. Так, протягом 25-26 р. р. мережа змінилась не лише кількістно, але і структурно: 15 підконтрольних агентств було перетворено в самостійні, одно агентство (Шепетівське) перетворено в філію і 4 агентства—ліквідовано.

Таким чином, на 1-X-26 мережа установ Банку визначалися в такому вигляді:

Правління (з Центральною Конторою) . .	1
філій	26
агентств	24
Всього	51

Територіяльно установи розподіляються так:

Мають	по одній установі	24	округи
„	„ дві „	9	„
„	„ чотири „	1	„
Зовсім не мають	„	6	„

Із вищенаведеного видно, що мережа установ Банку має ще не зовсім рівномірний територіяльний розподіл.

Поруч з округами, що мають по 2 установи, кілька округ не мають зовсім установ Банку, через це ще не зовсім рівномірно обслуговується кредитом кооперативна система.

Причинами нерівномірного розподілу мережі по округах можна вважати:

1) стихійний зріст установ Українбанку, що в першу чергу виникали в економічних районах, які визначилися ще до революції;

2) пересування економічних районів у наслідок нових методів радянського господарювання і звязане з цим нове районування України, за яким не постиг ще розвиток мережі, і

3) перетворення в агентства Робкас, що виявили повну життездатність (в округах, де є умови для існування кількох установ Банку).

Підходячи конкретно до обміркування питання про доцільність існуючої мережі установ н/Банку, необхідно встановити критерій, на підставі якого можна було би давати оцінку роботи тієї чи иншої установи, та доцільности і необхідности її існування.

Таким критерієм мусять бути основні елементи роботи н/Банку, як банківської і кооперативної установи, а саме:

1. Пасивні операції (депозити),
2. Активні операції (кредитування),
3. Ком.-банківські операції (перекази та інкасо).

Безсумнівною являється доцільність існування н/установи в тих районах, де є умови для розвитку всіх елементів роботи Банку при певних мінімальних для сучасного моменту розмірах операцій, а саме:

1. Наочність вільних ресурсів місцевого грошевого ринку, які можуть бути об'єктом депозитних операцій з мінімальною сумою можливого їх охвату н/установою коло 100 тис. крб.

2. Значна кількість кооперативних організацій взагалі і зокрема певна частина їх, що потрібує банківського кредину і може бути клієнтами Банку, з мінімальною сумою кредитування коло 150 тис. крб.

3. Значний розвиток економічного життя району з мінімальними оборотами коміс.-банківських операцій в таких цифрах: коло 2.000 переказів та інкасових доручень на загальну суму коло 2.500 тис. крб.

Але, як показав досвід роботи багатьох з н/установ, існування установи банку може бути доцільним і необхідним при наочності лише якихось двох із зазначених елементів роботи, а то навіть і одного, і от через що:

Існування установ, які переважно переводять депозитні операції доцільне тому, що робота їх збільшує оборотні кошти Банку, що необхідно для більш повного задоволення потреб кооперації в кредитуванні.

Існування установ, що провадять переважно кредитування, необхідне для здійснення основної мети Банку—задоволення кооперації кредитом і доцільне для зміцнення становища Банку збільшенням охвату кооперативної периферії, зміцненням ув'язки з нею та збільшенням пайового капіталу.

Існування установ, що провадять переважно комісово-банківські операції—доцільне, бо: а) дає нагрузку в роботі інших н/установ, б) поширює роботу і звязки з кореспондентами і в) сприяє поширенню контингенту клієнтів Банку та побільшенню ділових стосунків з ними.

Вищенаведені міркування стверджуть такі дані про роботу н/установ за минулий операційний рік:

Із загальної кількости 51 установ—39 установ розвинули свої операції зверх визначених мінімальних норм по всіх згаданих основних елементах банківських операцій.

Решта (18 установ) має розвиненими в належній мірі не всі елементи, але за те, так би мовити, спеціялізувалася на тих чи інших окремих операціях, що виправдує (як зазначено вище) їх існування. Лише 2 установи (Сватово-Луцьке і Олександрійське Аг-ва) не мають перспектив до існування і повинні бути ліквідовані; останні-ж 16 установ повинні бути залишені, тим більше, що всі ці установи в загальній своїй сумі не вимагають коштів від Правління і провадять свою кредитову роботу на власні депозити та зібраний ними пайовий капітал (депозити—1734 т. карб. плюс пайовий капітал—198 т. карб. дають власних оборотних коштів 1923 т. карб. при кредитуванні в 2.006 т. карб.). Отже, коли б поставити питання про ліквідацію вищезазначених 16 установ, що не всі свої операції розвинули в достатній мірі, то така ліквідація не звільнила-б жодних сум по оборотному капіталу Банка, а навпаки—ще зменшила-б їх на 882 тис. карб. (суму, потрібну для кредитування лише спілок й робкоопів в районах ліквідованих установ), причому особливо негативним і небажаним для банка було би зменшення пайового капіталу. Крім того, зазначена ліквідація зменшила би майже на третину переказові та інкасові операції банка (43612 доручень на загальну суму 72471 тис. карб.), що потягло би за собою так зменшення в нагрузці решти установ Банка, як і ослаблення звязків і ділових стосунків банка з кореспондентами зокрема та з клієнтелею банка взагалі. І нарешті, ліквідація установ утруднила-б, а в значній мірі і зовсім унеможливила-б, обслуговування банком значної частини кооперативної периферії—з 40 округ УСРР не мали би установ банку 14, або 35%, що зменшило-б звязок банка зі своїм фундаментом—кооперативними установами, і негативно вплинуло-б на темп дальнішого розвитку банка.

Зрозуміло, що крім оперативної доцільности, про яку було сказано вище, для існування установи необхідно, аби робота її була доцільною і в господарчому відношенні, т.т. щоб установа була рентабельною.

З загальної кількости існуючих установ закінчили рік зі збитком по заключному балансу 9 установ.

Головну частину збитку складають списання безнадійних боргів (92%) причому по операціях 1925-26 р.р. списано лише 18%, а решта (82%) списана по операціях за попередній 23-25 р.р. Коли не приймати на увагу збитків, що виникли в наслідок списання сумнівних та безнадійних боргів 23-25 р.р.—то нерентабельними по роботі за 25-26 р. являються лише 5 установ, причому причинами нерентабельности являються: або період організації (Коростень), або тимчасова консервація (Мог. Под.), або часті зміни дирекції (Зінов'євськ та Кривий Ріг). Це свідчить про те, що нерентабельність зазначених установ носить тимчасовий перехідний характер і органічно з роботою цих установ не звязана. Навпаки дані показують, що як під кінець відчитного року, так і в перших місяцях нового року, загальні умови роботи цих установ поступово поліпшуються, операції їх поширюються і постановка роботи виправляється.

Все це свідчить про те, що підстав для ліквідації зазначених установ з мотивів нерентабельности немає—тим більше, що всі вони являються установами округового маштабу.

Підводячи підсумки, приходимо до висновку, що сучасна мережа загалом виправдала своє існування як з боку оперативної, так і з боку господарчої доцільности, і необхідност в негайному значному скороченні її немає, за виключенням вищезазначених 2 х агентств.

Звичайно, в дальнішому не виключається можливість постановки питання про ліквідацію тієї чи иншої установи, що в самому процесі роботи в новому операційному році виявить свою нежиттездатність. Але в плановому порядку

на найближчий період перед банком повстає завдання охопити своєю мережею всі округи, в яких ще немає установ Банку.

Розуміється, нові установи повинні відкриватись в першу чергу лише там, де уже є відповідні умови для розвитку їх роботи. Конкретно зараз можна поставити питання про організацію установ банку в округах Прилуцькій та Бердичівській, де, як показують матеріяли переведених спеціяльно для цієї мети обслідувань, є не лише значна і міцна кооперативна периферія, а й загально-економічні передумови для розвитку банківської роботи.

Таким чином, в перспективі на майбутнє мережа установ Банку повинна залишитися більш-менш сталою що до сучасної кількости установ, але з унормуванням у бік більш равномірному розподілу установ по округах шляхом ліквідації де-яких установ, що виявили або виявлять свою нежиттездатність в тих округах, які мають по дві установи, та відкриття за їх рахунок нових установ Банку в тих округах, що їх ще не мають зовсім.

Перевірено 1948 р.

Видає **Укрїнбанк**. Редактор—**М. Г. Бляхер**.

6156